

Kevade-album

INGLIS

VIGASTATUD SÕJAMEESTE UHINGUL

o n

ÕPETÕÕKOJAD

Keskjuhatusel: Puu- ja vitsatööstuse era õpetõökoda Tartus,
Peterburi tän. 12, osakond Tallinn, Pikk tän. 67.

Tallinna osak.: Päevapildi õpetõökoda, Tatari tänav nr. 3.
Kingsepa-, rätsepa õpetõökoda, Narva m. 9.

Balti puuvilla ja Sindi kalevi vabrikute ladu

S. Karja t. 13 TALLINNAS Suur Karja t. 13

Kõnetraadid:

Juhatus — 24-66. Üldine — 2-41. Kalevi jaoskond — 31-02.
Arveosakond — 31-58.

Igasugu pleekimata puuvilla riide müük
nagu:

**bjas, sarge, mitkal, barhi, marlid,
lõimed ja vatt, ka lina- ja purjeriie.**

Samuti müüb ladu ka oma vabrikus ümbertöötatud (pleegitud)
mitmesuguses headuses

pesuriidet,

ning rikkalikus mustrite valikus igatseltsi **pluusi- ja kleidiriideid**
kui ka safääni, põlleriideid ja pearätikuid.

Kaleviosakonnas suures väljavalikus igatseltsi
villast riidet,

odavast kuni kõige kallimani,

samuti ka

villaseid tekkisid ja suurrätikuid.

Peale selle **Eesti Niidimanufaktuuri õmblusniit** kõigis numbrites.

Müük ainult suurel arvul.

TRÜKIKODA
DEVIS & MAGNUS

TALLINNAS, Lai tän. 38
TELEFON 18-66

Igasugu trükitoode

palmistamine asutustele, äridele
ja tööstus-ettevõtetele

Ajakirjade, broschüüride
ja raamatute trükkimine

SAKU ÕLLETEHAS A.-S.

TALLINNA PEALADU
SUUR KLOOSTRI 10/12
KÕNETR. 17-48

PEAKONTOR: **TALLINNAS** Jaani tänav nr. 6.

Telegrammi aadress: „ZENTRESTONIA“.

Põlumajandusline Keskuhisus

„ESTONIA“

Eesti ühistegeeline või-väljaveo keskkorraldus.

Ostab: oma liigetelt ja võõrastelt **eksport-** ja **siseturu võid,** juustu ja muid **piimasaadusi** kõrgemate hindadega.

Müüb: piima- ja kontrollühingutele igasugu **meierei tarbeid** ja **masinaid,** piimaproovide abinõusid, õlikookisid, kliisid.

Nõu ja juhatause andmine piimaühingutele vilunud instruktorite poolt piimasaaduste valmistamisel ja või vigade kõrvaldamisel.

Aurujõuliste piimatalituste sisseseadmine asjatundlikkude eriteadlaste ja instruktorite juhatusel. Piimatalituste plaanide ja eelarvete valmistamine.

P. K. „Estonia“ ülesandeks on Eesti piimaasjanduse edendamine

EESTI MEHAANILISE PUUTÖÖSTUSE AKTSIA-SELTS

A. M. LUTHER

=====
Tallinnas.
=====

Valmistab: mööblit, vineer-kartonge, vineer-kohv-
reid, vineer-kooliranitsaid, vineer-akti-
mappe, vineer-käsitrumleid, vineer-toolipõhju, vineer-
platesid, vineer-labidaid jne.

MÜÜGIKOHAD:

Tallinnas, Dana Posti tänav nr. 9 Kõnestraat 616	Petseris, P. Massar'i juures, kaubareas.
Tartus, E. D. Jürgens'i juures, Dana tänav nr. 17. Kõneatr. 788	Viljandis, R. Sittelberg'i juures.
Valgas, P. Saaretoke'i juures, Kesk tänav nr. 15.	Rakveres, R. Jürgens'i juures.
	Pärnus, J. D. Ammende juures.

Nahatööstuse

A.-S. „UNION“

Tallinn, Maakri tän. 19—21

Saapavabrik valmistab kõiksugu jalanõusi juht-,
kroom-, schevroo- ja lakknahka-
dest. Jalanõud müügil igas paremas jalanõude äris
Eestis.

Nahavabrik

end. TH. W. GRUENWALDT

valmistab platt-, raag-, talla- ja pinsolinahku kõrges väär-
tuses. Kõrgemad auhinnad kõikidel näitustel.

Vigastatud Sõjameeste Ühingu
Tallinna osakonna
kingsepa õpetöököda
 Narva maant. nr. 9. Telefon 7-97

Valmistab igasuguseid
jalanõusid

lihtsaapast kuni ilu kingani.
 Eriala: orthopeediliste ja
 veesaabaste valmistamine.

Saabaste ja kalosside pa-
 randused tehakse korrali-
 kult, soovi korral 2 tunni
 jooksul.

Hinnad mõõdukad.
 Järelmaks võimaldatud.

VIGASTATUD SÕJAMEESTE ÜHINGU
TALLINNA OSAKONNA

PÄEVAPILDI
ÕPETÖÖKODA

TALLINNAS, Tatari tänav nr. 3. - - - - Telefon 30-79.

Kõiksugu päevapildi tööd, nagu:

Kabinet, postkaartid, lubade jaoks, gruped.

Suurendused piltide, plattede ja filmide järele.

TÖÖ KORRALIK.

HINNAD MÕÕDUKAD.

Esimene Eesti Kinnituse Selts EEKS

Asutatud 1866. a.

Peakontor: Tallinnas, Lai tän. 1 (omas majas). Kõnetraat 785.

Osakond: Tarius, Suur turg 3, kõnetr. 978. :: :: Agendid igas linnas ja kihelkonnas.

Kõige vanem ja kindlam Eesti kinnituse selts.

Tagavara kapitalid Mk. 29.000.000.—

kinnitab: 1) kinnisvara, vallasvara, kaupa, põllusaadusi jne. — tule vastu; 2) koduloomi — õnnetuste, haiguste, varguste jne. vastu; 3) igasugust vallasvara, kaupa ja muud väärtusi — murdvarguse vastu; 4) vaateaknaid ja peegli klaasi — purustamise ja pragunemise vastu; 5) elu ja kapitali.

EEKS kui ühistegelise ettevõtte ei aja taga kasusid, — Tema siht on oma liikmete-kinnitajate varandulise seisukorra kindlustamine võimalikult soodsatel tingimistel. — Iga kinnitaja on Seltsi varanduste ja kapitalide kaasomanik, kui täisõigusline seltsilline

Enne kui oma varandust kasutatakse kinnituste, palume tutvuneda meie tingimistega.

Tähele panna!

Kes kauba headuse peale rõhku paneb,
see ostab

LIER & ROSSBAUM'i

juurest, TALLINNAS, Viru tän. nr. 7.

Õmblusmasinad: „Mundlos-Original-Victoria“ ja „Veritas“ perekonnale ja tööstusele. Õmbluse ja fikkimise juhatus hinnata.

Kudumisemasinad Claes & Flentje, Mülhausen, moodsate jakkide, riiete, sukkade jne. kudumiseks.

Jalgrattad „Wanderer“, „Swift“, ja „Raleigh“, „Coventry“ uuemad mudelid.

Kirjutusmasinad „Continental“ ja „Kappel“, tehnika viimane sõna.

Paljundamise aparaadid „Opalograph“ ja „Schapirograph“.

Nõelad, laevukesed, õli, jalgratta osad ja kõik tarbeasjad ülalnimetatud masinatele.

Parandustöökoda.

Müük järelmaksuga.

Vigastatud Sõjameeste Ühingu

Pärnu osakonna saapatöööstus

PÄRNUS, Nikolai tän. 13

valmistab igasuguseid jalanõusid. Saabaste ja kalosside parandused tehakse korralikult.

Hinnad mõõdukad.

Vigastatud Sõjameeste Ühingu

Võru osakonna kingsepa töökoda

VÖRUS, Jüri tän. 13,

valmistab igasuguseid jalanõusid. Hinnad mõõdukad.

Eriala: veesaabaste valmistamine.

Kolmas Tartu Laenu- ja Hoiu-Ühisus.

TARTUS, Suurturg nr. 8. — Telefon nr. 99.

AKTIVA.

Äriseis 1. märtsil 1927. a.

PASSIVA.

Kassa ja jooksvad arved teist. raha-asutustes	7.013.483.—	Osamaksud	10.641.879.—
Väärtpaberid	466.140.—	Tagavara kapitalid	1.372.648.—
Laenud	130.242.993.—	Hoiusummad	106.166.600.—
Korrespondendid „Loro“	3.081.638.—	Kontokorrent ja rediskont	3.693.165.—
Vallasvara	927.480.—	Asunikkude ja kalameeste laenukonto-korreni	11.692.003.—
Garantiid	3.928.558.—	Korrespondendid: „Loro“	91.599.—
Muud aktiivad	1.959.103.—	„Nostro“	2.250.216.—
Makstud protsendid ja komisjon	102.000.—	Garantiid	3.928.558.—
Kulud	765.179.—	Muud passiivad	975.746.—
		Saadud protsendid ja komisjon	3.744.329.—
		Väljavõtmata hoiusumma 0/00/0	3.774.078.—
		1926. a. puhaskasu	1.155.753
	<u>148.486.574.—</u>		<u>148.486.574.—</u>

Hoiusummade eest maksame kuni 12⁰/₀ ja jooksva arve, girokonto, pealt 7–10⁰/₀.

Laenude pealt võtame 12⁰/₀ ja 4⁰/₀ komisjoni, kokku 16⁰/₀.

Ühisusel oli 1. märtsil s. a. 2357 liiget vastastikuse vastutussummaga Mk. 53.209.395.—

Rahaline läbikäik kahe kuu jooksul oli Mk. 215.073.582.

Juhatus.

A. Le Coq

London — Tartu

soovitab oma õlut:

Pilseni, Baieri, Dombrau ja porter

ning karastavaid jooke:

Limonadi, sidroni-soodat, sellersi j. n. e.

tuntud headuses.

Ford

THE UNIVERSAL CAR Kas Teil on teada!

- et — FORD autod oma kuju, ehitusviisi ja varustuse poolest põhjalikult uuendatud on, nii et endiste tüüpide fundiad need vaevalt enam Ford autodena äratunnevad,
- et — FORD autode hinnad, kõige selle peale vaatamata fundavalt alandatud on,
- et — FORD autosid ehitatakse 2.000.000 tükki aastas ehk umbes 8.000 tükki lõöpäeva kohta,
- et — FORD tehastel on omad kaevandused, raudteed ja laevastik mille lõiftu võimalik on äärmine kokkuhoid valmistus ja transport kuludes,
- et — FORD autode uued, värviliste piltidega kaunistatud kataloogid saadetakse igale nõudjale tasuta kätte.

FORD MOTOR COMPANY
VOLILINE ESITAJA EESTIS

A. ROSENVALD & Co.

Suur turg 8, TARTUS. — Telefon 300. — Osakond: Väike turg, VILJANDI. — Telefon 12.

Kauba Pank A.-S. Tartus

Suurlurg nr. 12, omas majas.

Telefonid nr. nr. 9 ja 209.

Asutatud 1905. a. ja kuulub kõige vanemate Eesti rahaasutuste hulka.

Põhikapital Mk. 20.000.000.—
Tagavarakapitali üle Mk. 11.000.000.—

Võtab raha hoiule ja annab laenusid.

Kinnitus A.-S. EESTI LLOID'i peaagentuur.

Eesti Piimatööstuse Ühing

„EPTÜ“

TALLINN, Lai tän. 41 (ETK) majas. Telef. 20-91 ja 26-07

Telegrammi aadress: „EPTÜ“ Tallinn

Ühistegeline piimasaaduste väljaveo keskkorraldus

Eksporteerib oma liigete ja võraste poolt saadetud võid ja muid piimasaadusi makstes nende eest kõrgemaid päevahindasi.

Toimetab piimatalitustele kätte masinaid, pakkimismaterjale ja igasuguseid meierei tarbeid kõige paremas headuses.

Annab piimatalitustele laenusi ja kõikides nende tegevuse alal ettetulevates küsimustes nõu ja juhatusi, saates tarbekorral kohale ka oma instruktorigi.

Tedaanne.

Tartu ühiselumajas on veel ruumi õpilastele, kes soovivad omale Tartus uut ametit õppida. Samuti võetakse ka üliõpilasi ja keskkooli õpilasi ühiselumajja vastu. Ühiselumajas on ministeeriumi poolt prii ülespidamine. Ühiselumajja soovijatel pöörata sooviavaldusega Tartu Invaliidide ühiselumaja juhataja poole, Tartu, Jaama tän. nr. 10, kirjad, postkast nr. 88. — Tartu.

Pööran üleskutsega kõikide Tartu osakonna liikmete poole ja palun minule saata albumi kokkuseadmiseks sõjamälestusi, lahingutest osavõtmise kirjeldusi ja autori päevapilte. Soovitav on kirjeldusi kõikidelt liikmetelt. Käsikirjad saata Tartu, postkast nr. 88, ehk ära anda Vigastatud Sõjameeste Ühingu Tartu osakonna kantseleisse, Jaama tän. nr. 10, A. Ivani nimele.

Sügava lugupidamisega A. Ivan.

KEVADE-ALBUM

INVALIDID

Toimetus ja talitus Tallinnas, Pikk tän. 67. Tel. 6-14.

8. aastakäik.

Aprill 1927. a.

Nr. 31.

Kui õied nutsid...

Tugeva tammesalu kõrval viletsad õlgkatustega suitsuonnid, kus mõisa teomees oma perekonnaga päevasest väsimusest puhkab. Salu serval tiik, tiigi kaldal tore loss, kus teomehe kõrge käsikija piiramata volis ja mõnususes päevi ja öid mööda saatis.

Päike mängis esimesel kevadpüha hommikul, valgustas toredat lossi ja viletsat urtsikut... üle maa helisesid kellad ja kajas võidulaul „Kristus or ülestõusnud“.

See vägev Kristus, kes lõhkus põrguvärvad ja neetis tigea kuradi ahelatega kinni, kes oma kange käega juhtis maid ja taevast, võis ainsa sõnaga mäed ja orud paigast liigutada, kes võitis surma ja käsutas kalju rünnakid haura ukse eest.

Päike mängis tema ülestõusmise päeva hommikul ning tema hiilgele läikisid õitelt kastepisarad vastu.

Õied nutsid. — — — — —

Nad nutsid, sest neil oli aimdus, et seda kõigevägevamat tarvitasi oma tööriistaks need, kelle sümbol okaspiits oli...

„Kristus on ülestõusnud“... jälle helise-

sid kellad ja kajas hõiske üle maa. Meie oleme patust valla, surm on äravõidet ja tige kurat on ahelas. Ristiinimesed tõid kiitust

Issandale, kuid hõiske sekka kostsid kaugelt surmakülvi masinate kargatused ja surejate karjatused — haavatute hoiged... see äravõidet surm niitis rohuna maha neid, kes hõiskasid, et tema üle võimus on saadud. Ristiinimesed tapsid üksteist Kristuse nimel ja auks. Kõikusid troonid ja varisesid keisrid ning kuningad, võitlejate rinnast tõusis võidulaul „oleme vabad monarhistlistest ahelatest... meie surujad on võidet, oleme igaüks oma kuningas!“

Päike mängis ülestõusmise püha hommikul ja jälle hiilgasid ta säravale õielehtist vastu kastepisarad.

Jälle [nutsid õied! —

— — — — —

Neil oli aimdus, et nüüd tahab igaüks olla kuningas ja suruda ligemist oma voli ja meelevalla alla.

„Kristus on ülestõusnud“... kuulutasid kahurid esimesel kevadpüha hommikul siis, kui väike tundmata rahvas võitles oma olemasolu eest tuhatkord suurema vaenlasega.

Salu serval lamas raskesti haavatud sõja-

Uus tööhoolekandeminister dr. Jaan Masing.

mees, kiskus küüntega krampplikult õie ja puu juuri ja närts valuga sammalt. Päike mängis tõustes, valgustas maad ja tema kiirtele särasid õitelt verega segatud kaste-pisarad ... see oli pühitset veri — rahva ja vabaduse eest.

Õied nutsid. — — — — —

Nad aimasid, et paljud naeravad selle haavu, kelle veri nende tuleviku rajamiseks õielehtil kastetilkadega mängiva päikesele vastu säras.
K. Kaasik.

Mälestuseks langenuile

*Ju Linnuse on langenud ja vaenlased teel —
Ruttamas Valjala poole üle libedase jää,
Aga saarlased võitluste koonduvad hulgani veel
Vabaduse pandiks pannes viimase mehepää.*

*Tuul hundab ja ulub üle lumise maa
Ja vihaselt veeretab tuisku oma eel,
Külm paugub ja praksub ümber Saaremaa
Ning lõhkevad lõhed külmanud veel.*

*Ei eestlane kohku raudrüütlite ees,
kes lätlaste ja liivlaste salkade saatel,
Vaid valmis on lahingus surema vabamees
Isamaa ja maarahva vabaduse aatel. —*

*Ei saarlane alistu võitjatele veel
Ehkki Eesti ju enamuses hukkunud,
Säääl Valjala kantsile veel viimased tee,
Sinna isamaa neid surema kutsunud.*

*Ei Sakala kuule sureja saarlase häält,
Ei Harjulased, Järvlased neid aidata saa,
Kui liivlased, lätlased vaatavad päält,
Kuidas sakslaste võimuses sureb Saaremaa.*

*Nüüd ärrganud on Saaremaa vägimees Tõll
Ja vabaks saanud Eestimaa vaenlastest jälle
Kuigi suur oli seitsmesaja aastane möll
Jääb kiitus ja igavene mälestus teile ...*

A. Ivan.

Õhtu vaade.

Anton Suurkask.

Mets mõttes, nii vaikne .. ju uinub ...
Puulatves on roosakas läik',
Mis veerevast päikesest heitub ...
Veel punetab pilvete läiki

Kuid metsa all pimedus ronib
Ja tunda on niiskuse lõhn ...
Sääsk toitu otsides sonib,
On nälgunud, vilets ja kõhn.

Ka tigu end sirutab välja,
Nüüd algab ta tegu ja töö, —

Maakhiirgi ju lendab, teeb nalja —
Oh, jumalik talle on öö! ...

Seal õhtupool taevastes mustub
Kui ääsi ees õhetab raud,
Sest tuluke koldel nüüd kustub,
On pilvedes pime kui haud ...

Õõvaimud kõik lastud on valla,
Sest uinub tööst väsinud ilm. —
Daim, vana suurt õnnistust alla,
Und, rahu, kel roidnud silm. —

A. Brandmann

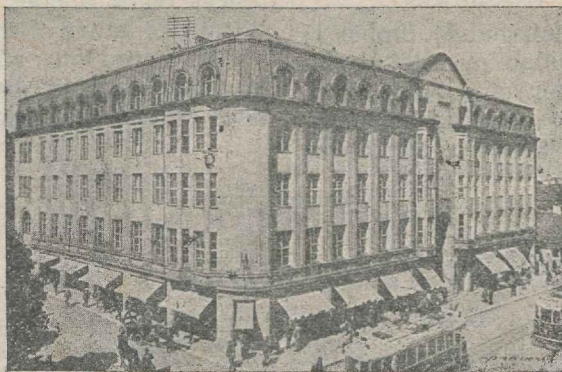
Shokoladi, kompeki
:: ja biskviidi tehhas ::

D. Tartu mnt. 4/6

... Tallinn ...

Kõnetraat 15-94

Tallinna Krediid Pank A.-S.

Asutatud 1907. aastal.

Tallinnas, Suur Karja tänav nr. 23. Telegr. aadress: „Krediidipank“.

Osakonnad: HAAPSALUS, NARVAS ja NÕMMEL.

Korrespondendid kõigis kodumaa linnades ja tähtsamais alevites.

Ühendus suuremate linnadega välismaal.

Toimetab kõiksugu pangaooperatsioone kodu- ja välismaal.

Liblik.

Veel jahedalt riivasid päikesekiired külmanud maapinda ja taeva põhjakaarelt ulatasid oma rinda tumehall-lumepilved üle raaglise tumeneva metsaviiru, kuid sinavast kõrgusest kõlas üle eluta välje lõokese hõbedane lõõritus ning puiestee pärnapuil puhkas pärale jõudnud kuldnoke esimene paar. Vallatud päikese kiired olid elustanud siidipehme liblika tema talvunest ja nüüd lendas ta eksinult päikese kiirte sihis vastu valgusele ning soojusele... Liblik otsis lilli ja soojust, kuid neid kumbagi ei olnud veel...

Ta lookles kergel lennul üle tänava ja peatas aknaklaasel, nagu oleks ta igatsenud kohmetanud tiibade soendamist tuulevarjul. Ent varane oli veel, polnud veel avatud aknad ega meelitanud lehispuud teda tuulevarju. Pettunult laskus ta end tuulekeerisse ja laskis end temast ees sihitult pikitänavat mööda edasi kanda, kus mängisid lapsed omi esimest kevademängu...

Nähes esimest liblikat, katkestasid nad oma mängu ja püüdsid surmates noore elu. Pärnapuul avasid kuldnokad oma huuled ja mahedal viisid hüüdsid omi tervitusi tutvaile kohtile, kuid liblikale jäi kuulmataks kuldnoka tervitus ning nägemataks maapõuest tärgranud sinilille silmavaade...

Liblik suri ja temast polnud kellelgi kaastundmust ega kahju ning ta ununes murtud-tiivul jalgteel mõõdakäijate jalge all...

Ma hilisel õhtul tänaval jalutades näen laternate sumedal valgusel kogusid ja kuulen nende naeru ning rõõmust hääletsust, mõõdujate suhtes ning mulle meelistub päevane liblik. Ent on elukevad ja nooruse ilusad päevad, kuid saatuse pettumus on lükanud ärganud elu tujudetele, kus murtakse tiivad ja nārbub unustatult ja mahajāetult noor liblik... Ent kas surnud ka hingest on liblik, kas hingeta on tänavale tõugatud inimene?..

Ma mäletan liblikat ja mulle meelistub ta esimene lend varasel kevade päeval ning tean, et ka inimesel on tundelik hing, kes inimkonnast tänava mustusse tõugatud inimestele omaste eksimuste pärast. Inimest naerdakse ja pilgatakse tema eksimuste pärast, kuid keegi ei küsi põhjusi millest on neid eksimuste algus. Vaadake teie kõik, kes teie liblikat süüdistate, kuidas päikese kiirte säras hõljub õrn värvirikas seebimulli taoline inimhing. Hoidke oma naeru, et ei väriseks õhk, sest muidu võib lõhkeda ta ja hävineb inimene, kes kannab oma rinnas tundelist hinge, mis on sarnane jumalusele ja loojale. Inimesed, teil pole õigust hävitada elu, teil pole õigust tapmiseks,

teil pole õigust inimhinge haavamiseks ja teda purustatult tänavale viskamiseks...

Sää! suruvad liblikad laternatule ümber ja pimedast tänavanurgalt hüüab purustatud ihu ja hingega inimene — sõjainvaliid oma tütart, kes oma ihuga sunnitud isale ülespidamist teenima inimkonna pilke ja naeru all kaheks

lõhkikäristatud hingega. Naerge teie, kui teil selleks õigus, naerge, kuid süüdistaga iseenast ja murike omad tiivad oma ülekohtu pärast...

Ah kevad on väljas, soojalt särab päike ja lindude laulu helinas lendld liblik õielt õiele uimastades tema lõhnast oma hinge...

A. Ivan.

Laulik, laula sina!

Inimene, ära nõua
Minult laule kõlavaid,
Ma Sull' luua neid ei jõua
Ei saa häält heledaid.

Minu laul on minu süda,
Ta on muret, valu täis,
Ei saa hõisata ja hüüda,
Temast sügis läbi käis.

Vaikseid viise endamisi
Omast murest veeretan,
Ei säält teistel võtta viisi
Laske! las' ma kurvastan.

Laulik, Sina laula, laula
Kannelt noorelt kõlista;
Veel on vägev tema kõla
Noorus, Sulle hõisata.

Pea ehk katkevad ta keeled,
Lugulaulu lõpetavad,
Jõudvad ligi muretunnid.
Lauluviisi ära viivad.

A. Ivan.

Jälle tuleb Vanemuine.

Anton Suurkask.

Vanas vabas Eestis mängis Vanemuine
Laulis kalevitel kangelaste lugusid.
Kaugele siis helkis Eesti laul nii imeline...
Eesti sugu pidas röömupidusid. —

Tuli orjapõli, — röövelrüütlid parved
Verevärvil vägistasiid Eestimaad!
Lahkus Vanemuine... ainult mälestused
Ehustavad Eesti rahvast aastasajad...

Nüüd on puruks murtud orjarauad,
Orjaoõ on igavesti lõppenud:
Lahti kistaks mälestuste hauad —
Kangelaste aeg on uuest ämminud.

Jälle tuleb meile Vanemuine
Taara templist alla lauluga.
Kuulge! juba kostab lugu imeline —
Eesti ärka! — ärka endise ihuga!

Philipp Schaefer

TALLINN, Harju tän. 21. * * * Kõnetr. 12-12

Suur valik paberi-, kirjutus- ja joonistusmaterjalidest

Ainuesitused Eestis

„UNDERWOOD“ kirjutusmasin
„DALTON“ ameer. kirjutav arvemasin
„HANNOVERA“ } arvemasinad
„LIPSIA“ }

Soome raha- ja arhiiv-kapid

Teraskambriseseadad ja soomusüksed firma „MERIVAARA“

Büromasinade paranduse töökoda

Sest sulun silmad...

Anton Suurkask.

Ei taha mõelda, vaid ainult tunda,
Kuis kevadine õhk mind ümbritseb, —
Kuis päike puistab lausa kulda,
Mis südames mul süttib, leegitseb ...

Ma sulun silmad. Unistuste unne
Mu tunded ründavad, kui linde parv...
Ses olengus kaob elukurbus, vanne —
On lugemata õnnetunni arv...

Soe õhk... Nii sammetpehme, paitav käsi —
Õrn emahellus puudutab mu pead...
Ja tundes seda hing ei iialgi väsi,
Ei väsi maitstes õnne kõrget, head...

See muinasjutt, mis sügisöödes hõljus,
Kui ilma varjas mustapilve rüüd,
Mis nagu lootushüäl mu kõrvus heljus,
See ärkab, imeväega ärkab nüüd!

Sest sulun silmad, — mõelda ei taha —
Ei tundekõne sõnu tarvita...
Kõik maine madalus jääb alla maha —
Uus ilm mull' avaneb nüi suur, suur nüi otsatu!..

Eesti sõdurid laskekraavis.

**Kus kohalt võib osta kõige odavamalt
sumadane, meesterahva ning naisterahva rahataskuid, portfelled,
reisurihmu jne.**

?

Tingimata

K-m. SCH. PATASCHNIKOV'ilt

TALLINN, Viru tän. 10.

Kõnetr. 19-8

„Söödikud“.

I.

Kulla- ja kellasepa äriomanik Peeter Tongraud istus esimese püha hommikul võõrsile palutud vennapoja Robertiga einelaua taga. Vaatamata mitmekesiste suupistete peale oli märgata, et Tongraua söögiisu kõigiti korras ei ole — ta katsus isuäratavalt praetud ane, löikas servakese esimese sordi singi veerest, proovis kahvli otsaga sprotte, katsus kilu ja maitset pehmet põrsast kapsastega, kuid midagi ei läinud kõrist läbi ehk küll Tongraud enne suhupistet ühest ja teisest pudelest ühe ehk kaks tublit „tõrtsu“ hinge alla läkitas.

Kõhu viga see ei võinud olla, sest Tongraual oli salvräti alla varjatud mõnus mehe kõht, kus ruumi oleks jätkunud küllalt kõigile roogadele, mis laual. Viga seisis vistist selles, et Tongraud öösel Kaupmeeste klubis kevadpühi vastu võttis, ühes omasugustega tublisti tipsutas ja nüüd esimese püha hommikul „sinist esmaspäeva“ pühitsedes kassiahastust pödes . . .

Ja kassiahastus on niisugune haigus, mis kõigile külge hakkab; vaatamata sellele, kas inimene sant ehk saks on. —

II.

Proua Tongraud ei ilmunud einelauale, vabandas migreeniga, mis arvatavast selle läbi tekkis, et Peetril hommikul koju ilmudes võõras lõhn juures oli ja püksitaskust koge-mata sinna pistetud siidisuka sääri välja ripendas. See oli selge tundemärk, et Peeter pühade sissevõtmisel abielus väga kõvasti keelatud vilja kallal oli käinud ja see andis migreeniks põhjust veel rohkem kui küllalt. Iseenesest mõista oli niisugusel juhtumisel ka tervel perekonnal, ühel üks ja teisel teine viga ja nii einetas Tongraud esimese kevadpüha hommikul vennapoja Robertiga, kes ameti poolest üliõpilane. Einetajaid passis Tongraua tüdruk — noor lihava käevartega kõrgerinnaline neiu „eht maa kraam“, nii kui Peeter sõpradele kõrva sosistas.

Tongraud viskas asjata katsete järele noa ja kahvli kõrvale, võttis vahuveini pudeli, jõi sealt klaasitäie ühe söömuga tühjaks, pani sigari hambusse, haigutas ja sõnas:

„Kurat võtku, mina imestan ikka, kuidas need inimesed nii palju süüa võivad . . . näituseks kojamees Andres . . . käänab kausitäie suppi, paar naela leiba ja voo . . . (Peeter näitas käega) — missuguse kamaka liha

E. GÜNTHER

Osakond: TARTU,
Kaubahoov nr. 26
VILJANDI, Turu t. 9

Asutatud 1894 a.

TALLINNAS
Kuninga tän. nr. 8
Kõnetraat 15-99.

Müük suurel ja väikesel arvul.

MAALRI JA TISLERI TARBEAINED:

Lakkid ja pintslid igat seltsi.
Värnitsat, tärpentiini.
Kuivad värvid ja kriiti.
Õli peal õõrutud värvid jne.

Naha ja kondi liimi.
Piirituselakki ja polituuri.
Ruttu kuivavad emaille värvid.
Lehe kulda ja bronksi.

KOSMEETIKA KAUBAD:

Naha, küünte, juukste ja hammaste ravitsemise vahendid.
Seebid, puudrid, lõhnaõlid kodu ja väljamaalt.

Kummi kaubad, klaaskaubad, sidematerjaal.

MAJAPIDAMISE TARBEAINED:

Maitseained. Söögiõlid. Essentsid. Poonimise vaha. Kilu. Vürtsid jne.

Kunstliste kehaliikmete tööstus

firma

vennad Reni

Tartus, Riia tän. nr. 32

(Avatud 1920. a.)

Arstidele, vigastatud sõjameestele ja teistele vigastatud kehaliikmetega kodanikkudele tähelepanemiseks!

Valmistame kõige uuemaaja nõuetele vastavalt **kunstilis** kehaliikmeid: kunstjalgu, käsa, fugiaparaate, selgrookõveruste ravitsemiseks tugikorsette, metallplatesid labajalgadele (plattfussz).

Tööstuses tegusevad eriteadlased, kes üle 18 aasta Peterbuis kuulsa Schablõgina kunstkehaliikmete ja arstiristade vabrikus töötanud on. Meie valmistatud kunstkehaliikmete eest täielik 3 aastane vastutus. Kehvemale tellijatele ja invaliidide ühingutele hinnaalandus. Ühflasi võtame teritamiseks kõiksugu arsti-riistu ja juukselõikamismasinaid, habemenuge, kääre ja kõiksugu nikeldamise- ja poleerimisefõid.

Hinnad väljaspool võisflust.

kinni ja ei ole asigi! Ja sellepeale vaatamata mees kõhn ja kolletu, nagu oavars!“

„Värske õhk ... füüsiline töö ja alaline liikumine ... need mõjuvad. Mina arvan, et kojamehel kõige tema kõhnuse peale vaatamata rohkem jõudu on kui sinul, onu!“

„Rohkem jõudu ... ma lööks ta kõhuga uimaseks ... mõistad, kõhuga! Ei ole tarvis kätki liigutada, muud kui kääna — ja käib üperpalli nagu kärbes. Aga selles ei seisa asi ... vaat asi on selles, et niisugused söödikud seltskonnale kahjulikud on.“

Tema üksi hävitab niipalju toiduaineid, kui kolm meiesugust ja niisuguste läbi ker- kib toiduainete hind!“

„Asi seisab selles — vaidles vennapoeg jälle vastu, — et harilikult lahjemate ja odavamate produktide tarvitamisel neid suuremal määral läheb; näituseks võib inimene kana ehk linnu liha neli ehk viis korda rohkem süüa, kui rasvast sea pekki —“

— „Tühja kah;“ heitis Tongraud käega — „niisugune asi tuleb harjumisest ja muud midagi. Sina ütlesid, et füüsiline töö ja liikumine söögiisule kaasa mõjub, aga mina toon näiteks isiku, kes mingisugust füüsilist tööd ei tee ja teha või, kuid siiski koja- mehest söömise suhtes taha ei jää!“

— „Nimelt?“ — onupoeg jättis eineta- mise ning süütas paberossi põlema.

„Nimelt on meie katusealuses korteris sõjainvaliid Särög oma perekonnaga ... mõtle ometi, midagi kehalist tööd ei või inimene juba selle tõttu teha, et temal parem käsi puudub; käib kusagil raudtee ladu juures õövahiks ja tarvitab igapäev viis naela leiba!“

See tähendab — ühes perekonnaga ...“

„Mis tähendab perekond ... minul on

kuuehingeline perekond ühes teenijatega ja olen kindel, et ta mingisugusel tingimisel päevas üle kahe naela leiba ära ei tarvita, kui ühekäega Särög oma naise ja kahe lap- sega. Asi seisab lihtsalt selles, et niisugune söödikute tõug ilma on tekkinud, kes hävi- tab seda, mis teised oma tegevuse ja askel- dustega soetavad, kuid selle juures ei too nende olemasolu ühiskonnale mingit tulu!“

„Miks mitte ... ta käib õövahiks ja kaitseb ühiskonna varandust — tulu ühis- konnale on ta juba sellega toonud, et ta oma käe ühiskonna eest ohverdas.“

„Käe ohverdas ... kurat võtku, selle käe eest saab ta riigilt üle tuhande marga pen- siooni kuus, see tuleb kõik mitmesuguste maksudena meie taskust ... peale selle on need kuradi korjandused ja korjandused! Isegi mina olin sunnitud 25 marka ohver- dama — sõjainvaliididele pühade kingituseks! Mis kingitust on niisugusel tarvis, kes midu elada ei saa, kui riiklise ja ühiskondlise toe- tuse abil. Ta võiks rahul olla, kui tükk leiba hambus on!“

„— Luba onu ... temal on harilikult nii- samasugused nõuded ja soovid, kui igal inimesel; temal on niisamasugune hing —“

„Hing! Siis olgu oma hinge ja nõuetega kokkuhoidlikum ja ärgu raisaku, ärgu pras- sugu! Oma silmaga nägin kui invaliidi naine eila suure saiapätsiga kauplusest tuli ... mis saia on tarvis ühel sõjainvaliidil kes riiklist ja ühiskondlist toetust tarvitab ... niisugune luksus on ainult meiesugustele lubatav, kes oma olemasolu eest midagi ära on teinud!“ Tongraud tühjendas kolmanda klaasitäie vahuveini ja viskas ärritult sigari jupi tuhatoosi.

„Siiski — nemad on ühiskonna ja riigi

eest oma töö ära teinud, veel rohkem, kui need, kes ainult oma olemasolu eest tegutsuvad“ — jatkas vennapoeg vaidlust.

„Tühja kah, niisugused väited on mind siit saadik (onu näitas sõrmega kõri) ära tüütanud, sest see on juba vana ja igane-nud laul ... milles olen mina näituseks süüdi, kui inimene oma tervist hoida ei mõista, käe ehk jala kaotab ja siis söödikuna ühiskonna turjale asub, nagu oleks temal selleks õigus! Jätame selle jutu ja teeme parem üks partii preferansi, see on meeleolule kasulik, kui niisuguste söödikute asjaarutamise eest meeleolu ja söögiisu rikkumine!“

Tongraud tõusis püsti ja astus kirjutustuppa, tema järele vennapoeg, kes aru sai, et igasugused seletused ja väited asjata on ning sõjapäevil rikkaks läinud tõusik mille-gist aru ei taha saada. — — —

III.

Öösel vaevles rikas kella- ja kullasepa äri omanik Tongraud pehmel asemel. Uni ei tahtnud peale tulla ehk küll Peeter igasugused abinõud tema meelituseks ära tarvitas. Kaks tühjaks joodud vahuveini pude-lit haigutasid voodi äärsel lauakesel, „eht

maa kraam“ oli oma isanda meelt lahutamas käinud ja ära läinud ja Tongraud oleks kõige parema meelega päevase prassimise järele väljapuhata igatsenud. Kuid niipea, kui silmad kinni hakkasid vajuma, ilmus ühekäega sõjainvaliid viirastusena, tükk saia käes, naeris Tongraudile näkku ja sõi isukalt.

„Kuradi peletis ... söödik“ — ägises Tongraud läbi une — „isegi öösel ei anna niisugused rahu!“

Ta ei saanud isegi aru, et ta oma rahu-tut südametunnistuse häält siunas, mis igasuguste püüete peale vaikida ei tahtnud.

Tongraud otsustas seltskonda minna ja tusase meeleolu ehk südametunnistuse hääle teiste omasuguste keskel vahuveini klaasi ajutiseks ära uputada.

Ta heitis mõeldaminekul pilgu invaliidi aknale, kust tuld ei paistnud, sülgas pahaselt kõrvale ja pomises:

„Kurad, nüüd on kõhu täis söönud ja võib magada nagu pörsas, kuna mina uneta pean läbi ajama!“ — — —

Oma tervise ja varanduse ning võib olla ka elupäästja peale tundis Tongraud tänu asemel v a e n u.

K. Kaasik.

Õöbik laulab.

Õöbik laulab järve kaldal. Tasa, tasa väri-sedes puudutab see igatsuste helin mu hinge. Mu süda väriseb ja hinge kinnipidades kuulatan õöbiku helisid, mis hõljuvad üle järve pinna. Kui magusalt, kui armsalt laulab

õöbik! Inimene ära himusta teda. Las lau-lab vabaduse lind!.. Näe, kuidas järv unis-tades peegelselt kuulab tema ees. Rahustu hing, süda ära valuta, sest õöbik laulab tasa, tasa...
A. Ivan.

Paberi ja kirjutus-ainete kauplus

ADOLF KLAFF

Tallinn, Harju tän. 20

Kõnetr. 22-51

soovitab

omast rikkalikust ladust odavate hindadega

kõiksugu bürootarbeid ja

õppeabinõusid koolidele.

EN GROS.

EN DETAIL.

Ta oli haige ja otsis üksildust.

K. Sass.

Laps nuttis. Ema andis talle rinda. Laps jäi vait. Ta tahtis midagi saada, sai selle ja jäi vait.

Kesk tänavat lamas omas veres autost üle aetud koer. Ta nuuksus ja karjus. Tagumised jalad olid tal murdunud auto raskete rataste all. Võimata oli tal iseseisvalt säält kuhugi minna, kus temale vast parem võis olla. Ta lakkus omi murdunud jalgu. Viisin ta ära teeveerele. Ja siis, nagu tänuks mulle, limpsas ta kord keelega üle mu kää. Tulin säält ära ja vaatasin viivuks tagasi. Koer oli

vaikunud. Mulle vaid vaatas alandlikult järele; ta otsis üksildust. Sai selle ning vaikis omas valus.

Imelik, et haavatud loom otsib üksildust!

Siis nägin omaenese hinge. See nuttis. Talle oli vist keegi haiget teinud. Vähemalt arvan nii. Mida pidin talle aga andma, et vaikiks ta? Tuli meele see koer, kes oli haige ja tahab üksildust? Lukustasin end oma kambri. Mu hing vaikis, isegi naeratas ta . . .

Ta oli haige ja otsis üksildust . . .

Sureb gladiaator.

Dene keelest Sermontopi järele P. Suigi.

Kuis hõiskab muistne Room, ekstaasis metsikumas:
„Surm õidetu!“, „police verso“ on areena üle, laia...
Kuid tema — kel' rinnas haav, ta langes sõnata,
Põlv komistas tal oma jooksva vere üle.
Kuis palub armu, asjata, ta eksis pilk
Ning rahva poole pöördud vaade valuline . . .
Kuis õimuahne konsul ja ta senaator
Nii julmilt kiidavad veremängu, õõitlust,
Ning verejanus rahvahulk; kuid — gladiaator,
Kui aferist — tal pole rahva silmis halastust!
Ta veri jookseb . . . Viimsed mõttevõidud veel
Kuis helk'vad — ligi tund . . . Nii mälestused teel,
Tal silmi ette toovad mühisevad Donau veed
Ning „priius maadepiirid“ Gallia ta kodumaa . . .
Siis näeb ta ümber omakseid, kes temast kodu jäid.
Ja isa raugakäsi. Tummad palved pojale?
Ja mängivate laste rõõmsaid, päikese paistseid päid:
Kõik ootavad, et tuleks võitja abiks kodule.
Kõik ilmaaegu . . . Dilets ori, nagu metsaloom,
Ta langes ohvriks tuima rahvahulga vereahnusele.
Oh Room — sa kõlvatu . . . mul anna andeks . . .
Oh vaba Gallia — mul' andesta . . .!

A.-s. Eestimaa apteegi ja rohu kaubanduse ühing

Tallinn,
Harju tän. 41

„EPHAG“

Abikaupl.
Narva m. 42

Kõnetr. 19-36, 31-55.

Kemikaaliad :: Sidumismaterjalid

En gros ja en detail.

EPHAG-lille Eau de Cologne

EPHAG-lõhnaõlid

EPHAG-Vegetal

EPHAG-hambapasta

UUDIS!

Isis-puuder :: Isis-Krem

UUDIS!

Luuletemplis.

Anton Suurkask.

Kui astud luuleilma templi sisse
Siis rändaja, sa tummalt seisma jääd
Aukartus, kohkumine tekib südamesse,
Sa uskumata ilmaasju näed.
Kuid, kingad jalast võta, see on piha maa.
Pead paljasta, ei muudu õndsaks saa.

Seal südametest ohvri altar tehtud
Mis tuksuvad täis aateid, tundetuld;
Kuid leinalooriga on altar kaetud,
Kust välgub vastu puhas hingekuld.
Kõik, mis nii kõrge, aus ja ilus ilmas,
Seal peegeldub kui süütu lapse silmas.

Usk, lootus, armastus, kui pühad neitsid,
On palves kummardanud oma pead.
Seal seisavad kõik aate puhtad hinged
Ning lõpmatud on mõtte-vaime read,
Seal rahupalmi tõstab iga käsi
Ja vagas lauludes ei huuled väsi.

Nii magus viiruk segab roosi lõhnas,
Mis preestrid levitavad laiati,
Kes cemalt ilmuvad nii kujus kõhnas,
Kuid vaimuilus pääsnud vallati.
Neil palgeil sügav pühaduse läige,
Kui saadaks kiired alla sügav päike.

Ning südamete altar kerkitab, suurdub,
Sest uued aatekandjad ilmuvad,
Kel kõrgem tunne hinges kindlalt juurdub,
Kes eluleiba nälgijatel pakuvad.
Kes tühistavad maiset liha uhkust
Ja jutlustavad vendlust, hinge puhtust. —

Oh, rändaja, kui templist välja tuled,
Kui kõike seda näinud, kuulnud sa,
Siis nagu äraseletatud oled,
Rind tüdetud on pühatulega.
Siis tunned: vaim mis liha ära võidab,
See igavesti valitseb, see köidab!

Saatus.

Oh imeline mõiste, kes sa valdad inimkonda, kes sa juhid inimese elu sinu poolt kätte näidatud teil, tood neile õnne ja õnnetust, tõstad inimese peadkeerutavale kõrgusele ja viskad teda säält ilmhalastusata alla haigutavasse sügavusse, kus pimedus, mädanik ja surm... Sina saatud külid mõnele õnnelilli, katad tema teeraad lõhnavate õitega ja silutad tasaseks, et ei komistaks jalg, et valus ei oleks astumisel. Sina ehivad kaitsetoed, mis hoiaks kõrvale kukkumist mõnedel ja teistel tõmbad ta jalge alt toetus koha, murrad toed, kus toetub ta, lükkad ta päälle õnnetute koorma ja puistad temale hunnikusse ohakaid ja okkaid, mis torgivad valusalt ja mille pisted ulatavad südameni... Lillede ja õite asemele kasvatad sa kõrvetavaid nõgeseid

ja kattud päikese ilusa paiste pimedate pilvedega. Tood temale niiskust ja viludust ning võõrutad kevade ja ilu. Inimene hägab ja kaebab ning otsib väljapääsu teed, aga sa võtad seda temalt, loikad läbi selle pääste niidi, millest haarand on kinni õnnetu. Sa ei taha, et inimene läheneks õnnele, ei saa, ei taha, et inimene elaks, vaid sa ulatad temale tapariista ja käsed sellega teda hukata, kui tal puudub julgus ja jõud sinuga võitlemiseks.

Sa paned tema pääle ikka suurema raskusekoorma ja vajutad seda ikka rohkem almale, kuni nõrkenult vajub rusudeni kokku elu. Saatud, miks ei aita sa õnnetu, miks ei võta tema raskusekoormast vähemaks ja ei võimalda käimiseks otsemad teed?..

A. Ivan.

Mälestused.

K. Sass.

Ma ootan neid aegu, mil kustunud ehale järgneb ju koit
ja vabama mõtele puhtamais silmis on säramas loit.

Neid aegu ma ootan . . . ja tuksuvas südames leegitseb tuli,
mis ajab mind tööle ja kutsub . . . ja kutsub kui saatus on vali . . .

Ja huikab mind kaugema aegade mälestusilma, kus elu
on irviland, naeratand, töotanud andi ja hävitand ilu,
kel emaks on koidukiir, sädelev nooruse puhuse au;

Mu isa, Sind kutsus ju isamaa häda – sääl sulusid lau;
ja ema, Sind kaisutas hiljuti Manala hävitav käsi . . .

Kui mureilm, kiusad sa elude röövel, su ahnus ei väsi;
Veel lapsena kuulsin ma isamaa ohkeid ja kaebavat nuttu,
mis tungisid südame sügava kambrite kotta . . . ja ruttu,
ma tõltasin tööle, et aidata võitluses väsinud perd
ning vabasta kodu, ja sundida marudest loobuma merd.
Säält koju ma pöörasin, valudes pärises väsinud süda;
Kark ehteks – mu võitude krooniks sai viletsus, valude rada.
Veel tuksus mu's nooruslik tunne, sest lapselik nooruse peri
peel hoopas mu purustet soontes ja ütles: „Ju väikinud meril“

Kuldauraha
Tartus 1918.

Esimene auhind
arstiteaduslikul näitusel Tartus 1921.

Kuldauraha
Tallinnas 1922.

Esimene auhind
arstiteaduslikul näitusel Tartut 1926.

G. SAKS

Tartus, Riia tän. 39

Kõnestraat 612.

**Vanem ja täielikum orto-
peediline ja arstiriistade
tööstus Eestis**

(Asutatud 1907. a.)

Aastate jooksul omandatud teadmiste põhjal, tehniliselt järjest täiendatud, valmistame otstarbekohaseid ja vastupidavaid proteese, nagu: kunstjalgu, käsi, fugiaparaate vigastele jalgadele, korsette selgroo ravimiseks, kehasidemeid, kubemerihtmu jne.

Märkus; Tallinnas võtab tellimisi vastu ja annab seletusi dr. **Julius Prisko** tema ortopeedia instituudis, S. Kompassi tän. nr. 28.

G. Saks'i ortopeediline ja arstiriistade tööstus.

Tööstus on omal alal vanem ja täielikum Eestis (asutatud) 1907. a.). Kuulsaks saanud otstarbekohaste ja vastupidavate proteeside valmistamisega. Valmistatakse kunstjalgu, -käsi, fugiaparaate vigastele jalgadele, korsette

selgroo ravimiseks, kehasidemeid, kubemerihtmu jne. Aastate jooksul omandatud teadmiste põhjal on tööstus järjest täienenud ja mõlematel arstiteaduslistel näitustel Tartus esimeste auhindadega kroonitud. Tööstus võtab oma peale igasuguseid tellimisi, mis tema erialasse puutuvad, kuna Tallinnas tellimiste vastuvõtjaks on dr. **Julius Prisko** oma ortopeedia instituudis S. Kompassi tän. nr. 28.

G. SCHEEL & Co.

TALLINNAS,
ASUTATUD 1834. A.

TOIMETAB KÕIKSUGU PANGAÄRILISI TRANSAKTSIOONE.

Telegrammide address: „BANKKO“

Dõitlus.

Anton Suurkask.

Muremõtted muljusivad,
Daevatunded valutasid.
Oh mu süda – muremägi!
Oh mu veri – valujõgi!

Kannel kallis kaua rippus
Unustuse varna otsas.
Häda uksest aknast likkus
Jumalat õitlesid ta vastas...

Matter käes ja meeleheitel
Virutasin viha pingel
Hoopideta roimar reitel,
Tagu kättemaksu ingel...

Higi nõrgus, high tilkus
Dõideldes mu pingel turjal.
Aga, häda sisse tikkus –
Silmad punnis naerul kurjal...

Diimse jõuga hirmsa matsu
Dingutasin vihisedes
Hiroitavat nägu vastu –
Korjus langes lohisedes...

Rajameelsus hinge mattis!
Dõisin kandli kallikese –
Tolmukord ta keeli kattis...
Seadsin unund keele häälede. –

Muremõtte muljumised,
Daevatunde valutused,
Kandvad selga muremäe,
Rinna sisse valujõe...

Dast see korjus veelgi ärkab,
Roimar akna taga sirgub,
Kui mu kandle kõla märkab –
Uimastuse unest sirgub! –

Too on Pikker tulepiitsa,
Kõue kargatust käessa,
Et õiiks vastast maha niita,
Põhjala hauasse paisata...

Dälgu virvel siis ilutseksin,
Kõue mängudes valitseksin.
Suulelõngasid keerutaksin –
Kulda kangaksa kujuksin!

Kolm invaliidi.

A. Ivan.

Rõkkavalt kõlasid muusika helid üle restoraanis istujate segase häälesumina ja sinna surid kõik üksikud helid ning hüüded. Igalpool olid kinnipandud lauad ja nende ümber istusid mehed ning naised, kes omavahel ajasid juttu ehk jorutasid muusikale kaasa laulmist. Publikumi seast suurt erinemist märgata polnud, kui vahest arvesse võttes paari lõbunaist, kes värvitud huulil meestele pääletükkivalt lärmi löid ehk jälle mõned üksikud lihavad isandad kõrtsilaudade taga, kes heldel käel „paberit“ märjukese ja muu lõbustuse pääle purustasid.

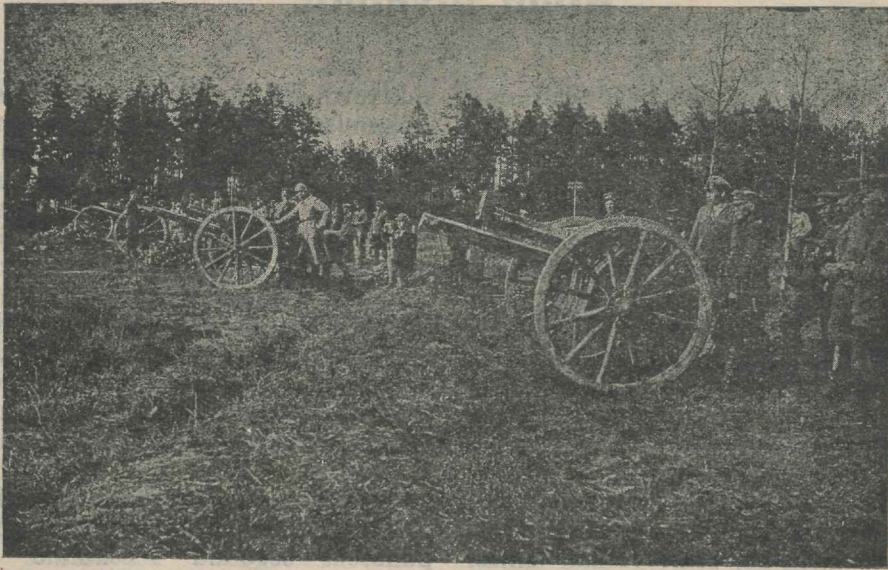
Kuid igal laual tantsisid pudelid ja vahutas uimastav vedelik venides märjaks leotatud laualt põrandale. Kellegil temast kahju ei olnud ja kuigi ta kallist oli, oleks võidud temast veel kolm korda kallimat hinda maksta, kellegil siis öieti sellest kahju oli. Ei mõllenud ju rahamees selle issanda penni juures veel pankrotti jääda ja ei teinud ka mitte vaeseks jäänud päevavargale muret nõõri kaela panek

ehk revolvrast kuuli pähe kihutamine kõrtsist lahkumisel. Kui õnne ja vanajumal nõus on, siis pole ka suureks patuks esimesel vastutulijal õnnetuseks saamine riisumise suhtes. O jah, niisugune ta oli see meiepäeva inimene. Sõda oli demoraliseerinud kõiki. Tema oli spekulandist miljonäri sünnitanud ja ausast inimesest kerjuse valmistanud ning mõlemate vahe oli mõõtmiseks liiga suur ja polnud siidet, mis neid mõlemaid ühendanud oleks. Ei olnud ju rahakuningal kahju majanduslisest viletsast, kes koos koli ja perega uulitsale heidetud ja uksest ukse juure taarudes ulualust ja tööd mangus, samuti polnud tundeid ega andeksandmist viletsa poolt vastastele. Verine revolutsioon oli mürgitanud inimarmastuse ja punaseks seganud seltskonna vaesemakihi maitse, sest polnud üksmeelt, polnud vendlust ega õigust . . . Lai, ääretu lai vahe oli sellepärast igapäevases elus nende vahel, kuid see ununes kõrtsilauas ja sääal muutusid meeled üksmeelseks joobnu jorinaks muusika saa-

Võsu rand.

Meie patareei sõjas landesvehriga.

tel, mis ühines ühiseks kiidulauluks alkoholi jumalusele . . .

Sää!l püüdis unustada rahamees oma väärsammu, et ettevõetud operatsioon ei õnnestunud, sää!l püüdis kehv tööline unustada oma päevamuret homse ette tööpuuduse pärast, sää!l otsis meeelalahutust õnnetu armastaja ja sää!l hõiskas õnnelik inimene, kes saavutanud oli oma õnne, sinna tulnud oli ema ning tütar ja lesknaine ja mees, et ühiselt nautida elu mõnu, mis rikaste ja õnnelikkude päralt ja see kestis kuni hilise keskööni mil suleti ukсед . . . Aga kõrtsis ent siiski veel liikumist ja elu. Sää!l toetuvad ükssteist lauajuures kolm invaliidi, kes ilmunud olid kibedusega unustama elukibedust. Valjus paistis välja nende nägudelt ja nad peffunud pead norgus

peatasid pensioni asjade juures. Mure, suur mure vajutas nad istmele ja nad laulsid kolmekesi üht laulu ja selle viis oli vägev ning vaikinud trio haaras sellest kinni ja viiuli helid kaebasid nuttes ning kaelustades võluvalt puudutates inimeste hinge, mis asetus purustatud kehast. Ent kõlbas tundelik ja vägev laul kesköö vaikuses ja tema helid heljusid kaugele tasase värinaga, nagu oleks tahtnud nad äratada ümbruskonda kaasa laulma kolme invaliidile, kes leidnud olid oma hädas kesköö!l kõrtsis.

Neil inimestel oli armastust ja ükssteisest arusaamist ning vendlust, nad olid toonud suurt ohvrit, kuid neil ei olnud ilmuvat kevadet ega kodu ega ka ulualust . . . vaid oli selle eest ilus ja armastatud isamaa.

Laula mu suuke!

Anton Suurkask.

Laula mu suuke, ilutse meel;
Elu mul rinnas, sest hõiskab ma veel!
Lusti ja rõõmu täis paisuneb rind:
Elu ja ilu, ma tervitan sind!

Kevade kava ta kesta ei saa,
Ikka ei kanna meil lillesid maa.
Üürike elu ja itude tund —
Kaugus täis mõtteid ja udude und . . .

Kanna sa kaugele taevane tuul
Rõõmuviisi, mis hõiskab mu huul.
Kodumaa poegade, tütarde rind —
Lauldes tahaksin sütitada sind!

Hõiska sest suuke, rõõmu täis rind;
Ilutse õnnes, rõõmu täis rind;
Kõlise kannel ja helise laul,
Kosta nii pühalt, nüi vägevat aul!

Surma paraad

A. Ivan.

Alles hiljuti demonstreeriti kinodes Ameerika filmi „Surma paraad“. Olles huvitatud vanadest mälestustest istusin õhtu vaatamisega kaasa ja nähes mälestusid mõõdund lahingute pildid. Sääli esinesid stseenid ja nad tundusid nii tutvatena nii läbielatatena, nagu oleks alles ise eile veel kõike kaasa elanud, võidelnud haavades põdenud ning sõjavangis kannatanud. Ent kino publikum ta oli võõras sellele, neile pörutavad ja meeli murdvad olid muusika sõjalised helid ja trummide pörin, mis saatis lahingu pilti, sellele rohkem tõepärasust pakkuda püüdes. Nad keelasid muusikat mängimast, nutsid ja ohkasid ja oli õnnetud. Valus oli publikumi silmele surma paraad,

kuid mõttes neil mõlkusid sõja mõtted ja võõras ning tundmata oli rahu mõiste. Ent oli korjandus vigastatud sõjameestele, liikusid tänaval korjamisel vigastatud sõjamehed, kuid nende vaev oli väikene, sest neist püüti mõõda hiilida ja väljasirutatud abipaluv käsi jäi ilma annetuseta, vaid naeru, pilget ja pahameelt anti neile. Kus olid selle publikumi pisarad ja kaastunde avaldused nüüd? Ei, nüüd ei ohkeid, nüüd naeru ja pilget, sest mõõdund on surma paraad, vaikinud trummide pörin, kuid kunagi uuesti veel kordub surma paraad ja pörisevad uuesti trummid ja valvab veel invaliid kättevõidetud rahu kaitseks, — jäädes ustavaks ja truuks sõjas ja pääle sõda. —

Langenud sõduri austamine.

Aralt koidab ...

K. Sass.

Kas näed, et pilvi taga päike loidab,
õõ varjurikas vist on kadund ju,
on ärk'vas Vabaduse valgus Su,
sest ümbruses ju Hommik aralt koidab

ja kaduv kaste ohtralt õisi toidab.
Oh tõuse Hommik, Saatus nimetu
ning juhi päeva, mis on lõpmatu;
Su saatus siis kõik raskused ta võidab

ja noorel' priiusele annab suud.
Oh Hommik miks Sa koidad aralt nii?
Sa valguseks ja too Tall' lunastust,

et mälestus ei kumardaks vaid kuud.
Vii ära kõik need mälestused — vii —
ent ohkad sa „See pole kerge just ...“

*Kulud.**Vigastatud Sõjameeste Ühingu*

Kulude nimetus		Tegelikud kulud 1926. a. jooksul	Eelarve kuludeks ettenähtud		
			1926. a. peale	1927. aasta	
				Keskjuhatuse ettepanek	Kongress kinnitanud
Peatükk I.					
Ühingu juhtimine.					
1	1	Kongressi kulud	14.664	25.000	25.000
2	1	Keskjuhatuse tasu	85.896	90.000	90.000
3	1	Sõidu ja päevarahad	39.795	25.000	40.000
4	1	Revisjoni komm. tasu ja sõiduraha . .	32.235	20.000	25.000
			172.590	160.000	180.000
Peatükk II.					
Kantselei kulud.					
1 Palgad:					
	1	Asjaajaja	190.165	116.000	144.000
	2	Kantselei jõud		48.000	—
	3	Raamatupidaja		54.000	60.000
	4	Arhiivi korraldamine			12.000
2 Kantselei tarbed:					
	1	Kirjutustarbed	15.700	20.000	25.000
	2	Post	33.540	40.000	35.000
	3	Telefon			
	4	Telegraf			
	5	Kuulutused ja trükitööd	5.000	5.000	—
3	1	Arstiabi	—	—	25.000
4 Majanduslised kulud:					
	1	Korteri üür 12×15.000	180.000	180.000	180.000
	2	Kütte	19.800	20.000	20.000
	3	Valgustus	8.242	9.000	6.000
	4	Vesi	6.400	8.600	8.600
	5	Ruumide puhastamine ja korraldus . .	21.095	20.000	24.000
	6	Tulekinnitus	—	500	—
			479.942	521.100	539.600
Peatükk III.					
Organiseerimine.					
1	1	Organiseerimine, osakondade koha peal instrueerimine ja kontroll	29.448	10.000	25.000
	2	Käsiraamatu väljaandmine	—	50.000	125.000
			29.448	60.000	150.000

Keskjuhatuse 1927. aasta eelarve.

Tulud.

Tulude nimetus		Tegelikult 1926. a. jooksul sisse- tulnud	Eelarves ettenähtud tulud		
			1926. a. peale	1927. aasta	
				Keskjuha- tuse ette- panek	Kongress kinnitanud
Peatükk I.					
Õingu juhtimine.					
1	1	Töö-Hoolekandeminis- teeriumilt	—	—	180.000
			—	—	180.000
Peatükk II.					
Kantselei kulud.					
Palkadeks:					
1	1	Töö-Hoolekandemin. valitsem. all olevast piirituse ts. kapital	180.000	180.000	216.000
4		Majanduslised kulud:			
1		Ruumide edasiüürimisest	139.920	144.000	140.000
2		Kütmise eest tagasi P. V.	10.800	12.000	12.000
3		Valgustuse eest tagasi P. V.	4.028	6 000	4.000
4		Vee eest tagasi P. V.	2.400	2.200	2.400
5		Ruumide puhastuse eest tagasi	12.180	11.500	14.400
			349.328	355.700	388.800
Peatükk III.					
Õrganiseerimine.					
1	1	Töö-Hoolekandeministeeriumilt käsiraa- matu väljaandmiseks	—	—	100.000
2		Käsiraamatu müügist ja kuulutustest	—	—	25.000
			—	—	125.000

Kulud.

Kulude nimetus		Tegelikud kulud 1926. a. jooksul	Eelarve kuludeks ettenähtud		
			1926. a. peale	1927. aasta	
				Keskjuhatufe ettepanek	Kongresskinnitanud
Peatükk IV.					
Häälekandja Invaliid.					
1	1 Toimetuse kulud	32.525	36.000	72.000	
2	1 Talituse kulud	3.960	12.000	28.000	
3	1 Trüki kulud	71.417	125.000	150.000	
4	1 Ekspeditsiooni kulud	1.779	7.000	—	
		109.681	180.000	250.000	
Peatükk V.					
Liikuv varandus.					
1	1 Invent. muretsemiseks	1.475	5.000	2.000	
2	1 Invent. parandamiseks	—	1.000	1.000	
		1.475	6.000	3.000	
Peatükk VI.					
Toetused.					
1	1 Tegevuse toetuseks:				
1	1 Osak. haridusl. ja tööst. ettev. ning õpetöök.	783.633	2.500.000	1.400.000	
2	1 Hoolekanne:				
1	1 Üksikute isikute toetus	316.150	—	—	
2	2 Üldine ja arstiabi	—	150.000	—	
3	3 Juridiline abiandmine	—	50.000	—	
		1.099.783	2.700.000	1.400.000	
Peatükk VII.					
Laenud ja protsendid.					
1	1 Toetuslaenudeks:				
1	1 Osakondadele	75.000	3.000.000	2.337.200	
2	2 Üksikute isikutele	3.967.400			
3	3 Puu- vitsatööstusele	300.000			300.000
4	4 Mehaanika õpetäkojale	500.000			—
5	5 Ministeeriumile tagasimakstud ja muud toetuslaenud	687.080	612.450	1.306.000	
6	6 Ministeeriumi poolt mahakustatud laenu toetuseks	277.500	—	—	
2	1 Laenu %/o/0	900	—	—	
		5.807.880	3.612.450	3.943.200	

Tulud.

Tulude nimetus		Tegelikult 1926. a. jooksul sisse- tulnud	Eelarves ettenähtud tulud		
			1926. a. peale	1927. aasta	
				Keskjuha- tuse ette- panek	Kongress kinnitanud
Peatükk IV.					
Häälekandja Invaliid.					
1	1	Tellimistest ja müügist	9.960	30.000	25.000
2	1	Kuulutused	149.960	150.000	225.000
			159.920	180.000	250.000
Peatükk V.					
Liikuv varandus.					
1	1	Juurde ostetud invent.	1.475	—	2.000
			1.475	—	2.000
Peatükk VI.					
Toetused.					
1	1	Töö-Hoolekandemin. viinalubade pealt sissetulnud summadest	5.780.400	5.000.000	4.500.000
	2	Ministeeriumi poolt toetuseks antud . .	277.500	—	—
2	1	Üksikutest toetustest	39.763	10.000	10.000
3	1	Kindral Laidoneri nim. kapit.	355.000	100.000	400.000
			6.452.663	5.110.000	4.910.000
Peatükk VII.					
Laenu ja protsendid.					
1	1	Tagasimakstud toetuslaenu	687.080	85.000	1.000.000
	2	Protsendid panga summadelt	8.655	10.000	10.000
			695.735	860.000	1.010.000

Tulud.

Tulude nimetus		Tegelikult 1926. a. jooksul sisse- tulnud	Eelarves ettenähtud tulud		
			1926. a peale	1927. aasta	
				Keskjuha- tuse ette- panek	Kongress kinnitanud
Peatükk VIII.					
Keskjuhatuse ettevõtete tegevus kapitali suurend.					
1	1 Viinalubade pealt sissetuln. summadest moodustatud kapit.	—	500.000	—	
	2 Kindral Laidoneri nim. kapit.	—	200.000	—	
		—	700.000	—	
Peatükk IX.					
Rahaline loterii.					
1	1 Rahaline loterii Mk. 5.000.000 suur. 3 a. peale	858.026	4.302.550	—	
		858.026	4.302.550	—	
Peatükk X.					
Ettenägemata tulud.					
1	1 Mitmesugused sissetulekud	22.494	34.000	30.000	
	2 Riigivanema summadest	90.000	—	—	
		112.494	34.000	30.000	
		8.629.641	11.542.250	6.895.800	

Keskjuhatuse esimees: *J. Rebane.*Keskjuhatuse sekretär: *A. Veiper.*Keskjuhatuse raamatupidaja: *H. Gustavson.*

Vigastatud Sõjameeste Ühingu Keskjuhatuse kulude ja tulude arve 1. jaanuarist 1926. a. kuni 1. aprillini 1927.

Kulud.		Tulud.	
Kongressi kulud	14.664.—	Piirituse tshekkide kapitalist saadud toetus	1.011.000.—
Juhatuse palgad	106.896.—	Kindral Laidoneri nim. inval. kapitalist	355.000.—
Revisjoni komisjoni tasu	32.235.—	Riigivanema summadest	90.000.—
Kantselei ametnikkude palgad	245.665.—	Annetustest	45.063.—
Üür, küte, valgustus ja koristamise kulud	90.476.—	Mahakustatud toetuslaenusid	302.500.—
Sõidu kulud ja päevarahad	46.970.—	Rahalisest loteriist sissetulnud	858.026.—
Organiseerimise kulud	29.448.—	Ajakirja „Invaliidi“ ülejääk	48.239.—
Liikuva varanduse amortisatsioon 10%	6.438.—	Jooksva arve %/o	8.655.—
„Pajula“ hoone amortisatsioon 4%	26.711.—	Kantselei materjali müügist	2.214.—
Posti-telegrafi ja telefoni kulud	39.620.—	Mitmesugused sissetulekud	20.280.—
Kantselei kulud	26.133.—	Laenude pealt %/o	900.—
Rahalise loterii korralduse kulud	356.720.—	Puu- ja vitsatööstuse ülejääk	52.639.61
Osakondadele ja õpetöökodadele toetuseks	1.033.633.—	Tegevuse puudujääk	793.632.54
Üksikutele liikmetele toetuseks	604.949.—		
Rajariik. inv. konverentsi kulud	84.869.—		
Arstiabi ametnikkudele	11.050.—		
Mehaanika õppetöökoja puudujääk	801.872.15		
Mitmesugused väljaminekud	29.800.—		
	<u>3.588.149.15</u>		<u>3.588.149.15</u>

Keskjuhatuse esimees: *J. Rebane.*Keskjuhatuse sekretär: *A. Veiper.*Keskjuhatuse raamatupidaja: *H. Gustavus.*

Vigastatud Sõjameeste Ühingu Keskjuhatuse varanduse seis 1. aprillil 1927. a.

AKTIVA.		PASSIVA.	
Raha: kassas	43.339.—	Mitmesugustele isikutele maksta	24.000.—
„ Eesti Panga Tallin. osak.	139.109.—	Osakondadele maksta	49.525.35
„ Tallinna Linna pangas	1.759.—	Piirituse tshekkide kapitali tagasimaksta toetuslaenusid	9.555.190.—
„ Eesti Rahvapangas	14.100.—	Invaliidide kodu asutamise kapit.	15.079.13
Mitmesugustelt isikutelt nõuda	390.135.27	Üleminevad summad	96.177.—
Osakondadelt nõuda	140.792.70	Keskjuhatuse tegevuse kapital	3.336.823.29
Kautsjonid — tagatised	13.350.—		
Toetuslaenusid saada	8.289.230.—		
Ühingu postmarke järel	1.462.50		
Materjaale järel	30.778.—		
Liikuva varanduse väärtus	57.938.—		
Raamatukogu väärtus	660.—		
Puu- ja vitsatööstuse kapital	3.178.232.80		
„Pajula“ ehituste väärtus	641.071.—		
Puu- ja vitsatööstuselt nõuda	134.837.50		
	<u>13.076.794.77</u>		<u>13.076.794.77</u>

Keskjuhatuse esimees: *J. Rebane.*Keskjuhatuse sekretär: *A. Veiper.*Keskjuhatuse raamatupidaja: *H. Gustavus.*

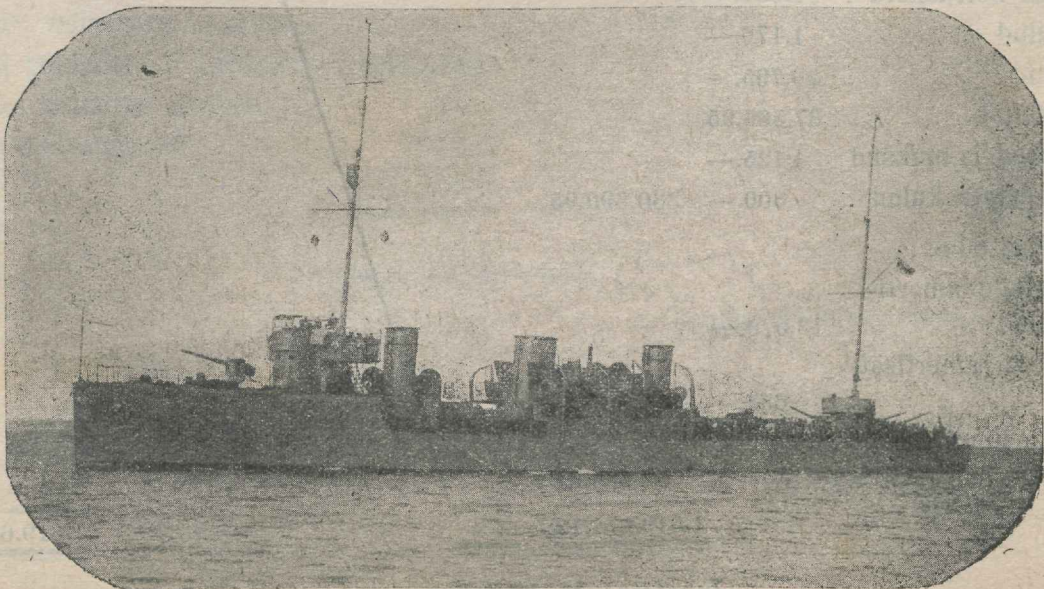
Vigastatud Sõjameeste Ühingu Keskjuhatuse kulude eelarve 1. jaanuarist kuni 1. aprillini 1927. aastal.

<i>Kulud.</i>			<i>Tulud.</i>		
1. Juhatuse palgad	21.000.—		1. Üüri tagasi	34.980.—	
Sõidukulud ja päeva rahad	7.175.—	28.175.—	Koristus kulusid tagasi	3.600.—	
2. Kantselei ametnik- kude palgad	43.500.—		Valgustuse eest tagasi	1.994.—	40.574.—
Arhiivi korraldus	12.000.—		3. Piirituse tshekkide kapitalist	250.000.—	
Post, telegraf, telef.	5.433.—		Mahakustutatud toetused	25.000.—	
Kantselei kulud	6.800.—		Annetused	5.300.—	
Uür ja veeraha	46.600.—		Mitmesugused toe- tused	1.700.—	282.000.—
Küte	9.700.—		Piirituse tshekkide kapitalist puudu- jäägi katteks	126.704.—	126.704.—
Valgustus	2.990.—				
Ruumide koristam.	5.400.—				
Arstiabi	11.050.—				
Mitmesugused väl- jaminekud	3.350.—	146.103.—			
3. Osakondade ja õpe- töökod. toetuseks 250.000.—					
Uksikute liikmetele toetuseks	25.000.—	275.000.—			
		<u>449.278.—</u>			<u>449.278.—</u>

Keskjuhatuse esimees: *J. Rebane.*

Keskjuhatuse sekretär: *A. Veiper.*

Keskjuhatuse raamatupidaja: *H. Gustavus.*

Määriristileja „Vambola“.

Vigastatud sõjameeste ühingu puu- ja vitsatööstuse era õpetöökoja kulude ja tulude arve 31. detsembril 1926. a.

Kulud.		Tulud.	
Ametn. ja teenijate palgad	565.321.—	Kaupadest	313.325.—
Kontori kulud	39.840.—	Materjaalidest	14.110.50
Kinnitused ja maksud	18.957.—	Tootmisest	599.831.—
Sõidu kulud	19.901.—	Toetustest	200.000.—
Üürid	245.644.—	Mitmesugustest sissetulekutest .	33.021.12
Küte	35.925.—	Tallinna jaoskonnas — kaupadest	356.755.50
Valgustus	8.208.—	„Pajula“ — pajuistanduse tulu	
Ruumide korrashoidmine	1.480.—	1926. a.	102.631.—
Müügi ja veo kulud	56.759.50		
Reklaamikulud	121.578.—		
Vallasvara korrashoidmine	4.983.—		
Tervishoid ja arstiabi	680.—		
Masinate jõu kulu	4.299.—		
Võla % %	18.405.—		
Amortisatsioon ja kustutus	67.978.06		
Õpilaste abirahad ja kingid	6.910.—		
Ettenägemata kulud	5.048.—		
Tallinna jaoskond:			
Palgad	81.000.—		
Üürid	120.000.—		
Valgustus	4.298.—		
Küte	10.800.—		
Ruumide korrashoid	14.630.—		
Postikulud	1.176.—		
Veokulud	26.795.—		
Müügikulud	67.566.95		
Kinnitused ja maksud	4.125.—		
Ettenägemata kulud	500.—	330.890.95	
„Pajula“:			
Pajupõldude amorti-			
satsioon	13.570.—		
Vallasvara amortisat-			
sioon	657.—	14.227.—	
Kapitalile juure 1926. a.			
puhas tulu	52.639.61		
	<u>1.619.674.12</u>		<u>1.619.674.12</u>

Juhataja: *M. Kivimaa.*

Raamatupidaja: *Moses.*

Vigastatud sõjameeste Ühingu puu- ja vitsatööstuse era õpetöökoja äriseis 31. detsembril 1926. a.

AKTIVA.		PASSIVA.	
Raha:		Õpetöökoja võlg mitmetele isikutele ja asutustele	500.611.—
Kassas	45.709.—	Antud vekslid	125.000.—
Tallinna jaoskonna kassas	5.067.05	Võlg Keskjuhatusesele	89.563.50
Vallasvara kartoteeki järele	473.355.—	Tagatised	50.000.—
Kaupasid ladus inventuuri järele	688.939.—	Kapitaal 31. XII. 1926. a.	3.178.232.80
Raamatuid kogus	13.892.63	Kokku	3.943.407.30
Kantselei materjaale inventuuri järele	9.230.—		
Mitmesuguste isikute ja asutuste võlg õpetöökojale	427.906.50		
Kahtlased võlgnikud õpetöökojale	32.981.—		
Portfellis saadud vekslid	72.000.—		
Inkasso peal vekslid	3.964.—		
Raha jooksvad arvel:			
E. Tööstus ja Kauband. pank	775.—		
E. Laenu ja Hoiu ühisus	1.725.—		
Tartu Ühispank	332.—		
Kauba pank	50.000.—		
Välisraha kassas	958.—		
Tallinna jaosk. — kaupasid	858.612.—		
„Pajula“ pajupõldusid 11. vkm.	236.942.12		
„Pajula“ vallasvara	5.912.—		
Pajusid põldudel	48.000.—	290.854.12	
Mustriks saadetud kaubad	5.334.—		
Üleminevad summad	9.512.—		
	<u>3.943.407.30</u>		<u>3.943.407.30</u>

Juhataja: *M. Kivimaa.*

Raamatupidaja: *Moses.*

Vigastatud Sõjameeste Ühingu mehaanika — ordopeedia õppetökoja tulude ja kulude arve 1. jaan. kuni 1. dets. 1926. a.

Kulud.		Tulud.	
Töökoja juhatusel palkade arvelt	125.200.—	Vig. Sõjam. Ühingu keskjuhatuse arve õppetökoja 1926. a. puudujäägi eest	801.872.15
Tööliste palkade arvelt	435.332.50	Tööde arve	294.062.—
Õpilaste abirahade arvelt	101.690.—	Mitmesuguste sissetulekute arve	162.—
Kantselei kulude arvelt	12.574.50		
Elektri jõu arvelt	26.312.—		
Üüri arvelt	117.500.—		
Kütte arvelt	2.100.—		
Valgustuse arvelt	9.698.—		
Ruumide korrashoiu arvelt	1.375.—		
Arstiabi arvelt	1.361.—		
Õpilaste varustuse arvelt	800.—		
Amortisatsiooni arvelt	109.029.15		
Asutuse kulude arvelt kustutatud $\frac{1}{3}$	62.812.50		
Reklaami arvelt	7.475.—		
Materjali arvelt puudujäägi eest	22.872.—		
Mitmesuguste kulude arvelt			
1925. a. kulud	57.859.50		
1926. a. kulude ees	2.105.—		
Kokku	1.096.096.15	Kokku	1.096.096.15

Vigastatud Sõjameeste Ühingu Tallinna osakonna:

Esimees: *A. Veiper.* Raamatupidaja: *A. Seeberg.* Sekretär: *H. Gustavus.*

Vigastatud Sõjameeste Ühingu mehaanika — ortopeedia õppetökoja äriseis 1. jaanuariks 1927. a.

AKTIVA.		PASSIVA.	
Materjalid	75.213.—	Vigast. Sõjam. Ühingu Tallinna osak.	109.292.—
Inventaar	799.551.—	Mitme isiku ja asutuse arve	18.263.—
Mitmed isikud ja asutused	152.954.—	Laenuid piirit, tshekkide kapital	1.050.000.—
Asutamise kulud	62.813.—	Õppetökoja kapital	718.198.15
Kautsiooni arve	3.000.—		
Õperaamat	350.—		
Puudujääk	801.872.15		
Kokku	1.895.753.15	Kokku	1.895.753.15

Vigastatud Sõjameeste Ühingu Tallinna osakonna

Esimees: *A. Veiper.* Raamatupidaja: *A. Seeberg.* Sekretär: *H. Gustavus.*

Kokkuvõtlik ülevaade

Vigastatud Sõjameeste Ühingu Tartu osakonna elust.

1927. a. jaanuariga astus V. S. Ü. Tartu osakond oma 7. eluaasta lävest üle ja võib seega ühingu 10. a. juubeli puhul kui üks vanemaist ja kõige suurimaist osakondist ühingu peres Lõuna-Eestis olla. Pilku mõõdud aastatest üle heites, paistab välja neist rõõmutav joon võitlemisel invaliidide olemasolu eest, mis kätte on ulatand nii mõnegi võidu, mis muidu ehk saamataks oleks jäänud. Osakonna asutamisel ei võinud need mõnikümme invaliidi veel neid sihtjoone märkida, mille poole meie rühime. Kuigi meie ühingu põhikiri annab kätte algatuse, tuleb ajajooksul nii ühte kui teist ajakohaselt ja oludele vastavalt korraldada. On palju sellest, mis ühingu osakonna asutamisel, kavatsetud loobutud ja tunnustatud tarvilikuks uute probleemide lahendamise ning kõnealla on tulnud teised päevaküsimused ja iseäranis need, mida aeg ellu kaasa toonud meie invaliidide ja inimkonna tuleviku heaks. — Mida rohkem aega meie edasi elame, seda enam raskemaks muutub meie olukord tegutsemiseks seltskonna toetusel. Varsti muutub seltskonna soe osavõtt ja abi küsitavaks ning see pole enam selline üksteisest arusaamine ja koostöö nagu sõjaajal, vaid ta tuleb enam-vähem armuannina ehk abinõuna, et vastikust kaaslasest rutem lahti saada.

Osakonna asutamisel oli asi värske, seltskonna ja ametiasutiste meeled olid kaastundmusest härdad, valatud vereaur ja selle rõhuv värv oli haleduseni kaasakiskuv. Häda sõjaajal sundis seltskonda ennast organiseerima ühenduse ja sõpruse loomiseks kojujäänute kaitseks sõjaliinil viibijatega. Seltskond pani siis kõik võimalused maksma, et sõduri usaldust võita, kes oma isikus ehitas kaitset tagajärgidele. Seltskonna esitajad ilmusid ise väeliini piirkonda, tuues meeled. — Nüüd, kus sõjast aastad mõõdud, kiitlevad nemad omast suuremeelsusest, unustades, et nende keskel viibib nälgiv, vigane kangelane. Teda ei külasta enam keegi ühestki seltskonna kihist, ükski ei tule temale enam leivapalukest pakuma, nagu siis kui ta tervena ohverdas ennast. Kellegile pole enam teda tarvis. Sõda ja sellega kaasaskäivad hädad on mõõdas. Sõdur on oma töö teinud, tema on näitelavalt lahkunud ning rõõmus rahu eesriie on koldused katnud. Järele on sõjast jäänud ainult invaliid ning see pole midagi enam muud, kui ainult teadmine, mis samuti imelik, nagu tema nimetuski. Sellestki just võitlus olemas. Sellestki invaliidid koondunud, et ühisel jõul alal hoida oma olemasolu ja sõduri väärtust.

Voldemar Veidental,

Vigastatud Sõjameeste Ühingu Nissi osak. kirjatoimetaja.

Kui 7. a. eest osakond asutati, siis leidis see vastutulelikust seltskonna poolt, kuid nüüd on see aasta-aastaga võõrdunud . . . Osakonnas oli siis vähe liikmeid, tegevus seisis peaaesjalikult saadud toetuste jagamises, mida enam-vähem kõigile jatkus, nii polnud vaja etteheiteid, et mõni midagi sai ja teine ilma jäi. Seda aga võib mälestada kui rahuaega, kus oli üks pere ja üks meel. Juhatusel tuli oma liikmetele sõjaväeosadest saamata jäänud palku väljanõuda, pidas ühendust „Ühistöö“ korraldusel oleva Veibri mõisa invaliidide varjupaigaga, korraldas läbirääkimisi „Vasula mõisa vesiveski“ omandamises, soovitas oma liikmetele teenistust „raudtee raaamatukappide“ pidamisele, korraldas maakondlise korjanduse „invaliidide kodu“ asutamiseks, toetas oma juures asuvat „propaganda toimkonda“ ja võimaldas häälekandja „Invaliid'i“ ilmumist ning nõudis kiirendust invaliidide õiguste kindlaks määramist pensioni ja arstiabi alal. Osakond sai suuremad annetused riidevarustust ja sidumise materjali Ameerika Punaselt Ristilt jne. Tartumaa põllumeeste kogud saatsid teravilja ja see tõusis paarisaja puudani. —

Juhatuse, ära nähes, et aineeline abi ei võimalda invaliidile tagasi tema isiku väärtust ja aineeline abi on ajutine, otsustas asuda ettevõtete teostamisele. Pidas läbirääkimisi „Ühistööga“ „Veibri“ mõisa omandamiseks, palus Linnavalitsuselt „maatükki“ Tähtvere väljale oma maja ehitamiseks, asutas „invaliidide kodu“, ja „kingsepa töökooli“ ning „kõitõustuse“ ja mõjus T.-H. ministrieriumi peale, et see Tartu asutas „invaliidide ühiselumaja“, võttis oma peale vahetalituse küttepuude mu-

retsemiseks oma liikmetele jne. Viimasel ajal täiendas ettevõtteid „ajalehtede müügi vahetalitusega“ ja teostab praegu osakonnale oma „maja“ ostmist. Aasta-aastalt on vahetanud juhatused ja on püsivalt edasi jätkatud ülesehitavat tööd. Tartu ühiselumajast läbikäinud invaliidide arv ulatab varsti sajani ja õpetõkкодadest on paljud väljaõppinud töölistena täielise oskusega väljatulnud ning omaette õpitud ametialal tööle jäänud. —

Osakond oma peakoosolekul on toonitanud invaliidide elujärje parandamist ja on oma esitajate läbi ühingu kongressidel esitanud mitmeid resolutsioone, milliste vastuvõtmine valitsusasutuste poolt meile parandamist toonud . . .

Praegu on osakonna poolt keskjuhatuses 4 esitajat, kes ka möödunud suvel Helsingis ärapeetud rajariikide konverentsist osa võtsid. Osakonna tegevus on muutunud laialdaseks,

oma liikmete rohkuse tõttu ja toob kantsleile mitmekesisist tööd. Osakonnal on nüüd 775 pärisliiget, 50 lihtliiget ja üks auliige. Organiseerimise alal tehtakse edukalt tööd. Osakonna juhatuse poolt on sissesetatud eeskujulik registratsioon ja kogutakse kantslele kaudu liikmetelt nende eluloo kirjeldusi, sõjamälestusi, lahingute kirjeldusi, isikute pilte jne.

Möödunud aastal oli arvete läbikäik osakonnal Mk. 853.694,80 kuna 1927. a. eelarve on kokkuseatud Mk. 4.580.000 — tasakaalus.

Tartu Garnisoni surnuaiale on ka invaliidide ühingu matuse paik asutatud, kus Vabaduse Risti Vendade Ühenduse korraldusel möödunud sügisel tore monument püstitati. 1. maiks on kokku kutsutud liikmete koosolek, matusekassa asutamiseks. Juhatuse on praegu 9 liikmeline kes teiste organisatsioonidega heas vahekorras ja osakonna tegevust edukalt juhtida püüab.

A. Ivan.

Vigastatud Sõjameeste Ühingu Paistu osakonna tegevuse ülevaade.

Vigastatud Sõjameeste Ühingu Paistu osakond on asutatud 24. juunil 1919 aastal. Aidu vallas Koigu talus.

Esimene asutaja oli J. Rebane, kes ka teised — J. Kuke, J. Naba, P. Fossu kokku kutsus. Alguses oli ühingu nimeks „Eesti Vabariigi Vigastatud Sõjameeste Ühisuse Aidu osakond“. Liikme maksuks määrati pärisliigetele 5 marka ja toetajatele liigetele 10 marka aastas. Juba esimese aasta aruandes leiame, et osakonna sissetulek on 375 marka, väljaminek 139 marka ja kassas raha 236 marka. Pärisliikmeid oli 25.

Ka leiti juba esimesel peakoosolekul 1920 aastal, et osakonna nimi Aidu tuleb ümber muuta ja asemele võtta „Vigastatud Sõjameeste ühisuse Paistu osakond“, et sellega oleks siis enam ühenduses kõik Paistu kihelkonnas elavad invaliidid. Ka liikmeid oli ümbrusest, pea igast vallast mõni.

Üleüldisest osakonna tegevust vaadates, leiame et loodetav sissetulek on ainult pidust saadud tulu, sest liikmete liikmemaks jäi üheks, sellepärast peavad ka juhatuse liikmed tööd tegema eeskätt pidude korraldamiseks. Olles ise ka osakonna esimeheks, pidin esmalt näitemängu välja valima, raamatud tellima, osalised valima, ehk õigemini paluma, ise küll ka näitemängu juures vilumata pidin siiski seal peale enese õppimise ka teisi õpetama, sest õppinud vilunud jõudusi on maal õige vähe leida. Alguses oli nii, et suurem

osa mängijaid läksid elus esimest korda näitelavale. Elades üksteistest 4–5 versta kaugel, oli ka proovi pidamine raske, — alati jäi mõni hiljaks.

Aga suure vaeva ja pingutuse tõttu, ikka põllutöö vaheaegatel, sai aastas oma paar näitemängu ära õpitud isegi paremad palad nagu: Fr. Karlson „Pihid“ 4 v. draama, Vanemuise näitelavalt „Poole aruga maailm“ komöödia 3 v., E. Petersoni „Sõnajala õis“ 3 v. ja Kaldebergi „Põrgu tee“ 3 v., mille ettekannetega jäi pidu rahvas igakord kaunis rahule.

Muusikakooriks oli meil Aidu segapillide koor J. Kuke ja J. Luige juhatusel, kus ka jälle mina pidin ligi mängima.

Kõige suurem häda on meil senini ikka olnud pidu ruumidega. Paistule kõige lähem piduruum on Holstre vana magasi ait, mida ka mitu korda kasutati ja paar korda käidi isegi Tervastus pidu pidamas, mis on 18 kilomeetrit kaugel. Võime ka tänulikud olla endisele maakonna nõukogule, kes osakonna pidud lõbustumaksust vabastas, nii et iga kord ikka tulu üle jäi. Pidude tegelased on seniajani kõik ilma mingisuguse tasuta kaasa töötanud, väljaarvatud muusikakoor.

Hoolekande asjus oldi osakonna liigetele igapidi abiks. Esmalt sõja ajal oli suur puudus petrooleumist, suhkrust, nahast ja riidest, mida katsusime ühingu keskjuhatuse kaudu saada. Saadud ained jagasime jälle oma liigetele

välja. Koduses elus andis ennast tunda küttepuude puudus. Siin jälle mindi palvega kohaliku metsaülema juure, kes ka osakonnale õige lahkesti vastu tuli ja andis osakonna liigetele puid kõige lähemast metsast oma valmis töötamisega kuni 50% hinnaalandusega. Peale selle sai ka rahaliselt toetatud üksikuid puudust kannatajaid osakonna liikmeid.

Tulles kokku koosolekule, oli igakord mure, et ei olnud omal pidu pidamise kohta, isegi juhatuses koosoleku ruumi mitte.

Aidu endine riigi mõis läks jagamisele, kus on vana lagunenud puust härrastemaja. Olles jälle koosolekul, arutati siis ka seda vana härrastemaja asja. Leiti, et ta on küll lagunenud ja vajab parandust, aga peaksime siiski paluma seda omale, kus meie osakonnale võimalus avaneks anda mõnele liikmele peavarju ja kus ka oma koosolekuid pidada võiks. Selleks panime isegi loterii toime 1922 aastal, millest saime tulu 30.000 marga ümber — aga kahe kolmeaastase kirjavahetuse järele jäime siiski sellest vanast majast ilma.

Aidu vallas, Müüri talu maa peal kahe järve vahel on looduse poolest ilus piduplats, kus pühapäeviti nooremad koos käisid tantsimas. Talu omaniku J. Luigega juttu ajades 1924 aasta lõpul, tegi tema ettepaneku ehitada osakonnale aasta jooksul ilusale tantsuplatsile näitelava ülesse, tema annab selle maa 25 aastaks ilma tasuta tarvitamiseks (pidude pidamiseks. Ettepanek võeti peakoosolekul vastu ja 26. jaanuaril 1925 aastal sai Aidu vallavalitsuse juures kirjalik leping taluomanikuga sõlmitud.

Nüüd algas materjali muretsemine. Ühisuse liikmetele nummardati riigi metsast kuitvatest ja murdunud puudest küttepuid taksihinnaga. Neist saivad paremad väljavalitud ja sinna ehitusmaterjaliks viidud ja osalt ka saeveskile laudade lõikamiseks. Insener J. Fuks tegi näitelava plaani ja ehitustöö anti vähempakkumisel välja ühisuse liikmele Ed. Hundile, kuna palkide mahalõikamine ja juure vedu ilma tasuta ära tehti.

Viimaks 31. mail 1925 a., mida tuleb meie osakonna tähtsamaks päevaks arvata, sai uus näitelava valmis ja esimene pidu toime pandud. Mängiti näitemängu „Demobliseeritud perekonna isa“ 3 v. Rahvast oli pidule palju kokku tulnud.

Nüüd on Paistu osakonnal küll suvel pidu pidamiseks plats ja näitelava, aga praegune Viljandi maakonna valitsus võtab lõbususmaksuna pidudest saadud tulu pea kõik

J. Rebane.

Vigastatud Sõjameeste Ühisuse Paistu osakonna asutaja liige, kui ka algusest peale ühisuse esimees ja kongressi saadik. Kauemat aega Paistu Tarv. Ühisuse juhatuses liige ja raamatupidaja, vallavolikogu liige ja Paistu K. L. malevkonna II rühma päalik.

omale. Jälle tuleb murtult seista 1927 aasta eelarve ees. Ei ole näha sissetulekuid, korjanduse toimepanemine tüütab inimesed ära, kuna piduplatsi korraldamine vajab veel raha ja mõnel liikmel on ka abi tarvis.

Osakonnal on ka raamatukogu, peaaesjalikult teaduslik kirjandus, et liikmeile võimaldada edasiõppimist raamatu abil, mllda nad ilma tasuta tarvitada saavad.

Osakonna juhatuses ja liikmete vahel on algusest kui siiaajani kõige parem olnud. Elame pea kui üks perekond, ei ole juhatuses liigetele oma töö eest senini mingisugust tasu makstud. Kõik töö on tehtud vabatahtlikult ilma tasuta. Seltskonnaga arvestades võime ütelda et läbisaamine senini hea on olnud.

Juhatuses liigetest on algusest kuni siiaajani ametis olnud osakonna esimees J. Rebane, kes ka kirjatöömehena kohuseid täitab ja kõikidest Vigastatud Sõjameeste Ühingu üleriiklistest kongressidest Paistu osakonna saadikuna osa on võtnud. Kassapidaja J. Kukk ja teised juhatuses liikmed J. Kärner J. Ojasson ja E. Hunt on juba mitmendat aastat juhatuses.

1926 aasta aruande järgi on osakonna varandus ühes näitelava ja raamatukoguga arvatud 101.000 marga peale. Päriskõiguste arv on praegu 37.

J. Rebane.

Eesti Rahvapäanga

arvete seis 31. märtsil 1927. a.

AKTIVA.

PASSIVA.

Kassa ja jooksvad arved teistes pankades	7.507.708.50	Osa- ja muud kapitalid	14.789.573.51
Väärtpaberid ja väljamaa raha	424.940.50	Hoiusummad	87.745.487.41
Laenud	117.167.255.—	Vekslite rediskont ja muud laenud Eesti Pangas	25.128.741.—
Korrespondendid	15.931.772.42	Korrespondendid	16.985.614.49
Osamaksud teistes asutustes	519.376.—	Garantiid	36.775.828.—
Garantiide debiitorid	36.775.828.—	Riigikassa ja tagasimakset riiklised laenud	109.959.636.—
Riiklised laenud	108.771.434.—	Mitmesugused passivad	7.096.826.50
Kinnis- ja vallasvarad	12.822.234.50	Saadud %/ ja komisjon	3.819.079.—
Mitmesugused aktivad	127.888.50	Liikmete lisavastutus	23.210.000.—
Ärikulud, makstud %/ ja komisjon	2.252.348.49		
Liikmete kohustused	23.210.000.—		
	<u>325.510.785.91</u>		<u>325.510.785.91</u>

Juhatus.

EESTI ÜHISTEGELINE KINDLUSTUS - KESKSELTS

TALLINN, S. Karja 19 *** Kõnetr. 30-78

ÜHISTEGELISTE ASUTUSTE KINDLUSTUSE-KESKKOHT.

Kindlustab :

hooneid, kaupasid ja vallasvara tuleõnnetuste vastu, vallasvara, kaupasid ja väärtusi murdvarguste vastu, kariloomi ja hobuseid õnnetuste, haiguste, varguste j. n. e. vastu.

Edasikindlustuse toimetamine ja maksuta nõuandmine valla vastastikustele kindlustuseseltsidele.

A.-S. W. SCHNEIDER & CO.

TALLINNAS, Estonia puistee 19. Telefonid: 4-01, 4-02, 18-42, 26-34.

OSAKOND TARTUS: Raatuse tän. 13, telef.: 7-65.

Ladus alati saadaval odava hindadega: R. Wolf'i A/s. Magdeburg-Buckau rehepeksu-garnituure ja lokomobiile veetavad, isesõitjad ja seisvad 3—800 P.S.

Mayfarth, Gloria ja Weipert'i rehepeksumasinaid ja nende jacks mootore:

Witte 2½, 3½, 5, 7, 10 ja 15 P.S. ja Massey-Harris 3, 4½ ja 6 P.S.

Witte ja Massey-Harris mootoridest töötavad Eestis juba mitu sada kõige parema tagajärgedega, iseäranis on meiereid meie mootore palju ostnud, ja meile saadetud

kirjad tõendavad, et ostjad mootoridega igapidi rahul on.

Kõiksugu raua-, puu-, leiva-, liha-, ja kudumise tööstusemasinaid, saekaatred, D.W.F. teraskuulid ja kuulilaargid, balata ja nahast masinarihmad, õlid, patent rihmasheibid j. n. e.

Niidu- ja viljalõikamise masinad, vedruäkked, tuulamise masinad, HEILIGEN-BEILI sahad ja palju muud. Kaevu, torud ja tsilindrid, ehituse materjali, rauda, terast, plekki, naelu, pliidaraudasi, ahjusiibredi ja uksi j. n. e.

HEA KAUP, ODAVAD HINNAD, SOOTSAD MAKSUMINGIMISED.

Teadaanne.

Käesolevaga teatab **V. S. Ü. Keskjuhatus** teadmiseks kõigi osakonna liikmetele, et Tallinnas on avatud vigastatud sõjameestele

auto-kursused

alandatud hindadega. Auto-kursused registreeritud Tallinna linna koolivalitsuses.

Teooria ja praktika. Õpetus õhtuti. Peale lõpetamist diplomid. On võimalik osakaupa maks. Õpemaks Mk. 12.000.— **Vigastatud sõjameestele Mk. 6.000.—**

Vigastatud sõjamehed kes soovivad selle alal ametioskust õpida, palume pöörata auto-kursuste korraldaja h-ra E. FRISCHMANN'i poole, Tallinnas, Lai tän. nr. 32, krt. 2.

Vigastatud Sõjameeste Ühingu Keskjuhatuses esimehe eest *A. Veiper*.

Keskjuhatuses asjaajaja: *V. Allas*.

V. S. Ü. Tartu osak. kingsepa õpetöökoda

Küütri tänav nr. 3

Valmistab igasuguseid

JALANÕUSID

Tellimised ja parandused
tehakse korralikult

Hinnad võistlemata odavad

Liikmetele eriti hinnaalands

OSTJATEL JÄRELMAKS VÕIMALDATUD

Invaliidele ja langenute perekondade liikmeile Matuse Kassa.

Invaliidi kui ka langenute perekondade liikmeid valdab tihtipeale vapustav hirm omaenese ja perekonna liikmete surma kordade peale mõeldes. Need ja teised, kes juba isegi viletsasse majanduslikku seisukorda sattunud, ei suuda tööpoolest surma puhul lahkunuid mätta. See kurb nähtus ei esine üksi meie invaliidide peres, vaid seda näeme pea igalpool vaesema rahvakihi juures, kes juba isegi oma igapäivase leiva ja kehakatte pärast meeleheitel. Enamjagu seltside juures on seda küsimust küllalt kaaluvalt ja tõsiselt võetud ning paljude juures on ellu kutsutud omaabi otstarbel matuse kassa. Sarnaste kassade põhimõtteks ja sihiks on kassa liikmeile surma puhul matmiseks abi anda, ja kus kassa liikmel puudub perekond, seal matab luhkunud kassa.

Vigastatud Sõjameeste ühing on asutanud mitmesuguseid ettevõtteid ja asutusi, kuid on kahe silma vahele jätnud selle põnevaima küsimuse. Matuse Kassa on vigastatud sõjameeste ühingu jaoks mõeldud tarvidus. Ühingu Tartu osakonnas on seda asja juba pikemat aega kaalutud, isegi põhikiri on valmis, mis lähemal ajal Kassa üldkoosolekul vastuvõtmisele läheb ja sellega Kassa oma tegevust võib alata.

Vigastatud Sõjameeste Ühingu Tartu Osakonna MATUSE KASSA avamiskoosolek

on Tartus, „Sõdurite Kodu“ ruumes 1. mail s. a. kell 10 hommikul.
Päevakorras: 1. Koosoleku avamine ja juhatuse valimine. 2. Matuse Kassa põhikirja vastuvõtmine. 3. Valimised ja 4. Koosolekul ülesvõetud küsimused.
Osakonna liige, kes asjast huvitatud, ilmugu tingimata koosolekule!

Tartu Osakonna Matuse Kassa korraldaja **A. Kalmel.**

Vigastatud Sõjameeste
Ühingu

Puu ja Vitsatööstus

Tartus, Peterburi t. 12, telefon 6-48.
Tallinnas, Pikk 67, telefon 6-14.

Soovitame rikkalikus valikus

korvmööbleid,

tolmukloperid, kookosvaipe ja iga-
suguseid ilu-, reisi- ja tarbekorve.

.....

Puutööd ja parandused.

.....

Soodsad ostutingimused.

Digastatud Sõjameeste
Uhingu Tallinna osak.

Narva mnt. 9

Telefon 7-97

Rätsepa õpetöökoda

valmistab:

Pintsak-,

Smoking-,

Jaquet-,

Frack- ja

Kuubülikonde

Sõjaväe- ja kaitseliidu vorme

Tellimiste täitmine kiire ja korralik.

Hinnad mõõdukad.

Järelmaks võimaldatud.